

Χρήστος Μερεντίτης

Πρότυπα Γυμνάσια

Οδηγός προετοιμασίας για τη Γλώσσα

Ερωτήσεις επεξεργασίας των κειμένων του βιβλίου,
σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τις
εξετάσεις εισαγωγής στα Πρότυπα Γυμνάσια

Το παρόν ένθετο συνοδεύει το βιβλίο του Χρήστου Μερεντίτη με τίτλο **Πρότυπα Γυμνάσια – Οδηγός προετοιμασίας για τη Γλώσσα** (ISBN 978-960-16-5645-8, ΒΚΜ 09645) και δεν πωλείται χωριστά (Κ.Ε.Π. 26/22).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

1. Ταντ, ο χαμένος εξερευνητής

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η ταινία δεν πρόκειται να αρέσει στους μικρούς σινεφίλ.
- B. Ταινίες με αυτό το θέμα έχουν γυριστεί και άλλες.
- Γ. Η ταινία δεν βρήκε στην Ισπανία την ανταπόκριση που περίμενε από το κοινό.
- Δ. Ο Ταντ, πριν γίνει αρχαιολόγος, ασχολιόταν με ένα επάγγελμα σχετικό με την αναζήτηση του παρελθόντος.

002. «Η ταινία, [...] περιστρέφεται γύρω από: έναν φιλοπερίεργο νεαρό, μια συναρπαστική αποστολή, μια κοπέλα που τον συντροφεύει και την οποία ερωτεύεται, τον διπρόσωπο ανταγωνιστή του για την καρδιά της κοπέλας». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. απόλυτος B. αποφασιστικός Γ. ειλικρινής Δ. σοβαρός

003. «Η ιστορία είναι γεμάτη δράση [και] ο κεντρικός ήρωας είναι ένας αξιολάτρευτος γκαφατζής». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. αγενής B. επιθετικός Γ. αντιπαθής Δ. άσχημος

004. «Η ταινία του Ενρίκε Γκάτο κατάφερε να πραγματοποιήσει εισπρακτικό θρίαμβο στην Ισπανία. Ο λόγος είναι εύκολα κατανόητος». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. ανάξιος B. ακατανόητος Γ. άμεσος Δ. δυσνόητος

005. Στο κείμενο διαβάζουμε: «ο κεντρικός ήρωας είναι ένας αξιολάτρευτος γκαφατζής και, ταυτόχρονα, ο “μικρός” άνθρωπος που καταφέρνει να γίνει “ήρωας”». Τι σημαίνει η λέξη «μικρός»;

- A. ένας άνθρωπος μικρού αναστήματος
- B. ένας άνθρωπος που δεν θέλει να πετύχει πολλά στη ζωή του
- Γ. ένας άνθρωπος που έχει μικρές φιλοδοξίες
- Δ. ένας όχι και τόσο γνωστός άνθρωπος, κάποιος που δεν είναι διάσημος

006. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η ταινία δεν διακρίνεται για την πρωτοτυπία ως προς την πλοκή και τους ήρωες.
- B. Η ταινία διακρίνεται για την πρωτοτυπία ως προς την πλοκή και τους ήρωες.
- Γ. Η ταινία αντιγράφει πιστά και μιμείται τυφλά τις ταινίες του Ιντιάνα Τζόουνς.
- Δ. Οι θεατές της ταινίας δεν θα τη βρουν αστεία.

007. «Η ιστορία είναι γεμάτη δράση και χιούμορ, ο κεντρικός ήρωας είναι ένας αξιολάτρευτος γκαφατζής». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
Α. υποκείμενο Β. κατηγορούμενο Γ. αντικείμενο Δ. προσδιορισμός
008. Αφορμή για την έναρξη των περιπετειών του Ταντ υπήρξε:
Α. η αγάπη του για τη Σάρα
Β. το γεγονός ότι ένας φίλος του παρέλαβε μια πλάκα με πληροφορίες για τη χαμένη πόλη του Παϊτίτι
Γ. η θέλησή του να ασκήσει το επάγγελμα του αρχαιολόγου και η βούλησή του να εκπληρώσει τα όνειρά του
Δ. η θέλησή του να σώσει τη χαμένη πόλη των Ίνκας
009. «Ο Ταντ [...] περνάει τον καιρό του κάνοντας όνειρα, ανάμεσα στους γερανούς και το τσιμέντο, στην οικοδομή όπου εργάζεται». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:
Α. ονοματική φράση Β. ρηματική φράση
Γ. προθετική φράση Δ. σύνθετη προθετική φράση
010. «Η ταινία [...] περιστρέφεται γύρω από έναν φιλοπερίεργο τελικά γενναίο νεαρό». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
Α. αναποφάσιτος Β. ανδρείος Γ. άτολμος Δ. ετοιμοπόλεμος
011. «Η ταινία [...] περιστρέφεται γύρω από: έναν φιλοπερίεργο και γενναίο νεαρό, μια συναρπαστική αποστολή, μια κοπέλα που τον συντροφεύει και την οποία ερωτεύεται [...]». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
Α. υποκείμενο Β. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
012. «Σε ισπανο-γαλλική παραγωγή η ταινία του Ενρίκε Γκάτο κατάφερε να πραγματοποιήσει εισπρακτικό θρίαμβο». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι διατυπωμένο στη(ν):
Α. εξακολουθητική υποτακτική Β. συνοπτική υποτακτική
Γ. εξακολουθητική προστακτική Δ. συντελεσμένη υποτακτική
013. «Η ταινία, ένας φόρος τιμής σε όλες τις εξωτικές περιπέτειες της μεγάλης οθόνης και ιδιαίτερα στον μύθο του Ιντιάνα Τζόουνς». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
Α. επίθετο Β. επίρρημα Γ. αντωνυμία Δ. πρόθεση
014. Σύμφωνα με το κείμενο, ο Ταντ είναι:
Α. καλόκαρδος Β. καλόγνωμος Γ. καλοπροαίρετος Δ. καλομίλητος

015. Η φράση «η ταινία, ένας φόρος τιμής σε όλες τις εξωτικές περιπέτειες της μεγάλης οθόνης και ιδιαίτερα στον μύθο του Ιντιάνα Τζόουνς» σημαίνει ότι:
- A. η συγκεκριμένη ταινία τιμά τις εξωτικές περιπέτειες και γι' αυτό αντιγράφει πιστά τις ταινίες με τον Ιντιάνα Τζόουνς
 - B. η ταινία λειτουργεί ως εκδήλωση τιμής για τις ταινίες με εξωτικό περιεχόμενο και για τις ταινίες με πρωταγωνιστή τον Ιντιάνα Τζόουνς
 - Γ. στην ταινία εμφανίζεται σε έναν μικρό και τιμητικό ρόλο ο Χάρισον Φορντ στον ρόλο του Ιντιάνα Τζόουνς
 - Δ. η ταινία ανήκει στο είδος της εξωτικής περιπέτειας που τιμά το κοινό
016. «Η ταινία [...] περιστρέφεται γύρω από: έναν φιλοπερίεργο αλλά καλών προθέσεων και τελικά γενναίο νεαρό, μια συναρπαστική αποστολή». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. αδιάφορη
 - B. απρόβλεπτη
 - Γ. αρνητική
 - Δ. θλιβερή
017. «σίγουρα δεν είναι κάτι που δεν έχουμε ξαναδεί, και πολλές φορές μάλιστα, όσον αφορά στην εξέλιξη της ιστορίας ή στους χαρακτήρες». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. δευτερεύουσα αναφορική ονοματική
 - B. δευτερεύουσα αναφορική επιρρηματική
 - Γ. κύρια
 - Δ. πλάγια ερωτηματική
018. Ποιο από τα παρακάτω επίθετα δεν έχει παραθετικά;
- A. καλών
 - B. γενναίο
 - Γ. κεντρικός
 - Δ. διπρόσωπο
019. «το οδοιπορικό περιλαμβάνει χαμένους θησαυρούς και κρυμμένες μυθικές πόλεις». Το υπογραμμισμένο ρήμα της πρότασης είναι:
- A. μεταβατικό
 - B. αμετάβατο
 - Γ. απρόσωπο
 - Δ. συνδετικό
020. Η φράση «οι δευτερεύοντες χαρακτήρες» στη γενική ενικού θα ήταν:
- A. του δευτερεύοντος χαρακτήρα
 - B. των δευτερέων χαρακτήρα
 - Γ. του δευτερεύοντως χαρακτήρα
 - Δ. του δευτερεύοντος χαρακτήρος
021. Η πρόταση «Η ταινία του Ενρίκε Γκάτο πραγματοποίησε εισπρακτικό θρίαμβο στην Ισπανία» στην παθητική φωνή θα ήταν:
- A. Εισπρακτικός θρίαμβος πραγματοποιείται στην Ισπανία λόγω της ταινίας του Ενρίκε Γκάτο.
 - B. Εισπρακτικός θρίαμβος πραγματοποιήθηκε στην Ισπανία από την ταινία του Ενρίκε Γκάτο.
 - Γ. Εισπρακτικός θρίαμβος είχε πραγματοποιηθεί στην Ισπανία από την ταινία του Ενρίκε Γκάτο.
 - Δ. Εισπρακτικός θρίαμβος πραγματοποιούνταν στην Ισπανία εξαιτίας της ταινίας του Ενρίκε Γκάτο.

022. Στην περίοδο λόγου «Η ιστορία του Ταντ δεν απευθύνεται σε ενήλικο κοινό, ούτε έχει κάποια δημιουργική πρωτοτυπία άξια λόγου», η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. πρόθεση B. σύνδεσμος Γ. μόριο Δ. αόριστη αντωνυμία
023. «Εκεί θα μπλέξει σε μια απίστευτη περιπέτεια». Το υπογραμμισμένο ρήμα της πρότασης είναι διατυπωμένο σε:
- A. εξακολουθητικό μέλλοντα B. συνοπτικό μέλλοντα
Γ. εξακολουθητική προστακτική Δ. συντελεσμένο μέλλοντα
024. «Οι δευτερεύοντες χαρακτήρες και τα ζώα είναι έτοιμα να κλέψουν την παράσταση». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. απόλυτο αριθμητικό B. μετοχή Γ. επίθετο Δ. τακτικό αριθμητικό
025. Σε ποια από τις παρακάτω προτάσεις η λέξη «του» διαφέρει γραμματικά από τις άλλες;
- A. Αντ' αυτού, περνάει τον καιρό του κάνοντας όνειρα, ανάμεσα στους γερανούς και το τοιμόντο.
B. Η ευκαιρία να κάνει πραγματικότητα τα όνειρά του θα παρουσιαστεί όταν ένας γνωστός αρχαιολόγος λαμβάνει μια μυστηριώδη πέτρινη πλάκα.
Γ. Η ιστορία του Ταντ δεν απευθύνεται σε ενήλικο κοινό ούτε έχει κάποια άξια λόγου πρωτοτυπία.
Δ. Η ταινία [...] περιστρέφεται γύρω από έναν φιλοπερίεργο και τελικά γενναίο νεαρό [...] [και] τον διπρόσωπο ανταγωνιστή του για την καρδιά της κοπέλας.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν στο Κριτήριο αξιολόγησης οι ασκήσεις 1 (σελ. 7) και 3 (σελ. 7-9) του βιβλίου.

2.

Σμύρνη: η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης (1900-1922)

001. «Η σκηνοθέτιδα Μαρία Ηλιού και ο συνεργάτης της, Αλέξανδρος Κιτρορέφ, φέρνουν μια νέα ματιά στον τρόπο με τον οποίο διηγούνται την ιστορία». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονοματική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. κύρια Δ. πλάγια ερωτηματική
002. «Το ντοκιμαντέρ αυτό είναι μεγάλης σημασίας όχι μόνο γιατί το ελληνικό κοινό θα δει άγνωστες εικόνες από τη Σμύρνη, αλλά και γιατί η σκηνοθέτιδα και

ο συνεργάτης της φέρνουν μια νέα ματιά στον τρόπο με τον οποίο διηγούνται την ιστορία». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. ειδική B. χρονική Γ. αιτιολογική Δ. πλάγια ερωτηματική

003. «Μια ματιά που κρατά αποστάσεις από νεότερες απόπειρες που αποσιωπούσαν τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής, παραμορφώνοντας την αλήθεια».

Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. ουσιαστικό B. ρήμα Γ. επίρρημα Δ. μετοχή

004. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Το ντοκιμαντέρ έχει μια εθνικιστική ματιά στα γεγονότα.
 B. Στο ντοκιμαντέρ γίνεται μια προσπάθεια να αποσιωπηθούν ορισμένα γεγονότα.
 Γ. Το ντοκιμαντέρ απέχει τόσο από τον εθνικισμό όσο και από την προσπάθεια αποσιώπησης των δραματικών ιστορικών συμβάντων.
 Δ. Η Μαρία Ηλιού και ο Αλέξανδρος Κιτρορέφ δεν προσπάθησαν να κρύψουν τη συγκίνησή τους για τα γεγονότα που σχετίζονται με τη Μικρασιατική Καταστροφή.

005. Στο συγκεκριμένο ντοκιμαντέρ:

- A. Δεν λαμβάνεται υπόψη η άποψη των Τούρκων.
 B. Ακούγεται και η θέση της τουρκικής πλευράς.
 Γ. Η σκηνοθέτιδα και ο ιστορικός έχουν μια στάση αδιαφορίας απέναντι στους Τούρκους.
 Δ. Μαθαίνουμε μόνο για τη ζωή των Ελλήνων και των Αρμενίων.

006. «Η σκηνοθέτιδα Μαρία Ηλιού και ο συνεργάτης της, Αλέξανδρος Κιτρορέφ, φέρνουν μια νέα ματιά στον τρόπο με τον οποίο διηγούνται την ιστορία». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:

- A. μεταβατικό B. αμετάβατο Γ. απρόσωπο Δ. συνδεδετικό

007. «Σμυρνιοί, πρώτης, δεύτερης και τρίτης γενιάς, αφηγούνται τις προσωπικές τους ιστορίες». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. απόλυτο αριθμητικό B. αναλογικό αριθμητικό
 Γ. δεικτική αντωνυμία Δ. τακτικό αριθμητικό

008. «Μια ματιά που κρατά αποστάσεις τόσο από μια υπέρμετρα εθνικιστική αφήγηση όσο και από νεότερες απόπειρες που αποσιωπούσαν τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. ουσιαστικό B. ρήμα Γ. επίρρημα Δ. μετοχή

009. «Μια ματιά που κρατά αποστάσεις [...] και από νεότερες απόπειρες που αποσιωπούσαν τα τραγικά γεγονότα». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. αποσπούσαν B. αναφέρονταν Γ. τόνιζαν Δ. φανέρωναν

010. Σύμφωνα με το κείμενο, στο ντοκιμαντέρ παρουσιάζονται:

- A. μόνο τα μείζονα στρατιωτικά και πολιτικά γεγονότα
- B. μόνο οι απόψεις των Ελλήνων θυμάτων της Μικρασιατικής Καταστροφής
- Γ. οι απόψεις μόνο διάσημων ιστορικών
- Δ. και συμβάντα της οικογενειακής ζωής

011. Σύμφωνα με το κείμενο, το ντοκιμαντέρ:

- A. διακρίνεται για τον νέο τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται τα ιστορικά συμβάντα
- B. δεν διακρίνεται για κάποια πρωτοτυπία ως προς το πώς παρουσιάζει την ιστορία
- Γ. διακρίνεται για τα εντυπωσιακά πανοραμικά του πλάνα
- Δ. βασίστηκε αποκλειστικά σε αρχεία της Ελλάδας

012. «Μια ματιά που κρατά αποστάσεις τόσο από μια υπέρμετρα εθνικιστική αφήγηση». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. υπερβολικά
- B. ελλιπώς
- Γ. υποθετικά
- Δ. υποτακτικά

013. Σύμφωνα με το κείμενο, στο ντοκιμαντέρ προβάλλονται:

- A. μόνο εικόνες από αρχεία ήδη γνωστά στους ιστορικούς
- B. πλάνα από μη δημοσιευμένα αρχεία
- Γ. εικόνες της σύγχρονης Σμύρνης
- Δ. οι απόψεις των στρατιωτικών της εποχής εκείνης

014. Ποιος από τους παρακάτω είναι ο σωστός συλλαβισμός της λέξης «κοσμοπολιτισμός»;

- A. κοσ – μο – πο – λι – τισ – μός
- B. κο – σμο – πο – λι – τι – σμός
- Γ. κο – σμο – πο – λι – τισ – μός
- Δ. κοσ – μο – πο – λι – τι – σμός

015. «Τρεις [Σμυρνιοί] ξετυλίγουν οικογενειακές μικροϊστορίες σε σχέση με τα γεγονότα». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:

- A. μεταβατικό
- B. αμετάβατο
- Γ. απρόσωπο
- Δ. συνδεδετικό

016. Ποιο από τα παρακάτω επίθετα δεν έχει παραθετικά;

- A. μεγάλης
- B. νέα
- Γ. εθνικιστική
- Δ. σπάνιο

017. «Το ντοκιμαντέρ τεκμηριώνεται με σπάνιο φωτογραφικό και κινηματογραφικό υλικό από αρχεία της Αμερικής και της Ευρώπης». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:

- A. εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
- B. εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
- Γ. εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς
- Δ. εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου

018. «Ενενήντα χρόνια μετά την καταστροφή, οι δύο συνεργάτες θέλουν να τιμήσουν τον κόσμο που χάθηκε το 1922». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
Α. χρονική Β. ειδική Γ. βουλευτική Δ. ενδοιαστική
019. «Σμυρνιοί, πρώτης, δεύτερης και τρίτης γενιάς, αφηγούνται τις προσωπικές τους ιστορίες». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
Α. υποκείμενο Β. αντικείμενο
Γ. επιθετικός προσδιορισμός Δ. κατηγορούμενο
020. Η πρόταση «Νεότερες απόπειρες που αποσιωπούσαν τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής» στον υπερσυντέλικο θα διατυπωνόταν:
Α. Νεότερες απόπειρες που έχουν αποσιωπήσει τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής
Β. Νεότερες απόπειρες που θα έχουν αποσιωπήσει τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής
Γ. Νεότερες απόπειρες που είχαν αποσιωπήσει τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής
Δ. Νεότερες απόπειρες που αποσιώπησαν τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής
021. Στην πρόταση «το ντοκιμαντέρ τεκμηριώνεται με σπάνιο φωτογραφικό και κινηματογραφικό υλικό που σταχυολογήθηκε από αρχεία της Αμερικής και της Ευρώπης» η υπογραμμισμένη φράση είναι:
Α. εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς
Β. εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου
Γ. εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
Δ. εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
022. «Σμυρνιοί, πρώτης, δεύτερης και τρίτης γενιάς, [...] ξετυλίγουν οικογενειακές μικροϊστορίες σε σχέση με τα γεγονότα, από την ελληνική, την αρμενική και την τουρκική πλευρά». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:
Α. εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς
Β. εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
Γ. εμπρόθετος προσδιορισμός της βεβαίωσης
Δ. εμπρόθετος προσδιορισμός της προϋπόθεσης
023. «Μια ματιά που κρατά αποστάσεις [...] από νεότερες απόπειρες που αποσιωπούσαν τα τραγικά γεγονότα της καταστροφής». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
Α. δευτερεύουσα αναφορική ονοματική
Β. δευτερεύουσα αναφορική επιρρηματική
Γ. αιτιολογική
Δ. πλάγια ερωτηματική

024. Σύμφωνα με το κείμενο, η Σμύρνη:

- A. Έχει βιώσει και χρόνια φτώχειας και ανύπαρκτης οικονομικής ανάπτυξης.
- B. Έχει γνωρίσει προσπάθειες αποσιώπησης των σημαντικών ιστορικών γεγονότων.
- Γ. Ήταν μια πόλη όπου συνυπήρχαν πολλά και διαφορετικά έθνη.
- Δ. Ήταν μια πόλη έντονου εθνικισμού.

025. Ποιο σκοπό εξυπηρετεί το φωτογραφικό και κινηματογραφικό υλικό που αξιοποιείται στο ντοκιμαντέρ;

- A. Να δοθεί ο λόγος σε ιστορικούς από την Ευρώπη και την Αμερική.
- B. Να δειχθεί ότι είναι δυνατόν τα ντοκιμαντέρ να είναι ενδιαφέροντα και συναρπαστικά.
- Γ. Να προβληθεί και η άποψη των Αρμενίων.
- Δ. Να αποδειχθούν τα γεγονότα για τα οποία γίνεται λόγος.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν στο Κριτήριο αξιολόγησης οι ασκήσεις 1 (σελίδα 11) και 4 (σελίδες 11 & 12).

3.

Όταν μεγαλώσω θα γίνω... αρχαιολόγος!

001. «Ο δυναμισμός, έτσι κι αλλιώς, σε όλα τα επαγγέλματα είναι ουσιαστικός». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο
- B. αντικείμενο
- Γ. επιθετικός προσδιορισμός
- Δ. κατηγορούμενο

002. Σύμφωνα με τη συνέντευξη, ο κ. Σταμπολίδης:

- A. Προτιμά την εξέταση των ανθρώπων στο παρόν.
- B. Επέλεξε συνειδητά να σπουδάσει στη Θεσσαλονίκη.
- Γ. Θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητο στοιχείο η επιμονή, για να γίνει κάποιος αρχαιολόγος.
- Δ. Πιστεύει ότι, εάν κάποιος δεν ξέρει αν θέλει να ακολουθήσει το επάγγελμα του αρχαιολόγου, τότε θα πρέπει να πάει σε μια ανασκαφή, όπου θα αγγίξει ένα αντικείμενο που αφέθηκε εκεί πριν από χιλιάδες χρόνια, και θα αλλάξει γνώμη.

003. Ο κ. Σταμπολίδης αναφέρει ότι ένας πτυχιούχος αρχαιολογίας:

- A. Έχει στενά περιθώρια απασχόλησης.
- B. Έχει πολλές επαγγελματικές επιλογές.
- Γ. Καλύτερα θα ήταν να εργαστεί και σε άλλα επαγγέλματα, πριν εργαστεί σε αυτό που σπούδασε.
- Δ. Καλύτερα να στραφεί προς τη μουσειολογία.

004. Σύμφωνα με τον κ. Σταμπολίδη:

- A. Δεν είναι εύκολο να συνδυαστεί η ιδιότητα του καθηγητή πανεπιστημίου με αυτήν του διευθυντή ενός ιδιωτικού μουσείου τέχνης.
- B. Η εργασία σε ένα ιδιωτικό μουσείο δίνει την ευκαιρία στον διευθυντή να αναπτύξει τη δημιουργικότητά του και να εκπληρώσει τους στόχους του.
- Γ. Η εργασία στο πανεπιστήμιο βοηθάει έναν καθηγητή να γίνει καλύτερος διευθυντής ενός αρχαιολογικού μουσείου.
- Δ. Η διεύθυνση ενός μουσείου είναι η δημιουργικότερη απασχόληση για έναν αρχαιολόγο.

005. Ο κ. Σταμπολίδης θεωρεί ότι:

- A. Το ουσιαστικότερο εργασιακό περιβάλλον είναι αυτό του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης.
- B. Το εργασιακό του περιβάλλον στο πανεπιστήμιο δεν είναι και το πλέον ιδανικό.
- Γ. Οι δάσκαλοί του είτε στα Χανιά είτε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης τον προετοίμασαν για ένα γοπτευτικό επάγγελμα.
- Δ. Η ανασκαφική εργασία είναι σαφώς πιο γοπτευτική από την απασχόληση στο πανεπιστήμιο ή σε ένα μουσείο.

006. Σύμφωνα με όσα διαβάσαμε στη συνέντευξη:

- A. Ένας νέος άνθρωπος και γενικότερα κάθε άνθρωπος δεν θα πρέπει να ασχολείται με μια εργασία για την οποία δεν νιώθει έντονη επιθυμία.
- B. Το επάγγελμα του αρχαιολόγου έχει υψηλές απαιτήσεις, αλλά προσφέρει περιορισμένα πράγματα σε όποιον καταπιαστεί με αυτό.
- Γ. Το επάγγελμα του αρχαιολόγου έχει σχετικά περιορισμένες απαιτήσεις, δεδομένου ότι το διαδίκτυο βοηθάει πολύ, ενώ από την άλλη προσφέρει αρκετά οφέλη σε όποιον καταπιαστεί με αυτό.
- Δ. Η γοπτεία του καλοκαιριού μεγαλώνει από τη γοπτεία του επαγγέλματος του αρχαιολόγου και των ανθρώπων οι οποίοι είναι μαζί με τον καθηγητή και μαθαίνουν.

007. Ο κ. Σταμπολίδης αναφέρει ότι:

- A. Δεν θα επέφερε κάποια μεταβολή στην επαγγελματική του πορεία σε περίπτωση που άρχιζε εκ νέου.
- B. Θα επέφερε ορισμένες μόνο μεταβολές στην επαγγελματική του πορεία σε περίπτωση ξεκινούσε από την αρχή.
- Γ. Μόνο η παρατηρητικότητα είναι χρήσιμη σε έναν αρχαιολόγο.
- Δ. Η αξιοποίηση του διαδικτύου έχει μεγαλύτερη βαρύτητα από οτιδήποτε άλλο για έναν νέο αρχαιολόγο.

008. «Ποια ήταν τα ερεθίσματα [...] που σας ώθησαν να ακολουθήσετε αυτό το επάγγελμα;». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο
- B. αντικείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. προσδιορισμός

009. «Μου άρεσαν πάρα πολύ οι άνθρωποι και προτίμηση [να τους εξετάσω] στο χτες για να μπορώ να παρατηρώ την εξέλιξή τους». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. χρονικός προσδιορισμός B. αναφορικό επίρρημα
Γ. παρατακτικός σύνδεσμος Δ. ποσοτικός προσδιορισμός
010. «Ευτύχησα να έχω πάρα πολύ καλούς δασκάλους στα Χανιά της Κρήτης και μετά, συνειδητά, επέλεξα να παρακολουθήσω το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. χρονική και λειτουργεί ως χρονικός προσδιορισμός
B. βουλητική και λειτουργεί ως αντικείμενο στην κύρια πρόταση
Γ. βουλητική και λειτουργεί ως επεξήγηση στην κύρια πρόταση
Δ. ενδοιαστική και λειτουργεί ως αντικείμενο στην κύρια πρόταση
011. «ένας αρχαιολόγος μπορεί να σπουδάσει και μουσειολογία και να γίνει διευθυντής ενός μουσείου. Επομένως, υπάρχουν πάρα πολλές παραλλαγές, αλλά εγώ σας ανέφερα τις κυριότερες». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. χρονικός προσδιορισμός B. αντιθετικός σύνδεσμος
Γ. συμπλεκτικός σύνδεσμος Δ. ποσοτικός προσδιορισμός
012. «Ο αρχαιολόγος είναι ο πρώτος που θα αγγίξει ξανά ένα αντικείμενο που αφέθηκε εκεί χιλιάδες χρόνια πριν». Το υπογραμμισμένο ρήμα στον συντελεσμένο μέλλοντα θα διατυπωθεί:
- A. θα αφεθεί B. θα αφήνεται Γ. θα είχε αφεθεί Δ. θα έχει αφεθεί
013. «Ο δυναμισμός, έτσι κι αλλιώς, σε όλα τα επαγγέλματα είναι ουσιαστικός». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. ουσιώδης B. ανούσιος Γ. ασταθής Δ. αδιάφορος
014. «[...] συνειδητά, επέλεξα να παρακολουθήσω το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. ευσυνείδητα B. άτολμα Γ. ακούσια Δ. έμμεσα
015. Ποιο από τα παρακάτω επίθετα του κειμένου δεν έχει παραθετικά;
- A. έντιμος B. σημαντικός Γ. παρατηρητικός Δ. ιδιωτικός
016. «Επέλεξα να παρακολουθήσω το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τότε που μεγάλες και σημαντικές μορφές της πόλης υπηρετούσαν εκεί». Ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;
- A. αφυπηρετούσαν B. προσπαθούσαν Γ. διπύθυναν Δ. εργάζονταν

017. «Ο αρχαιολόγος είναι ο επιστήμονας [...] στο παρελθόν. Από την άλλη, όμως, πλευρά, υπάρχουν και άλλου είδους παραλλαγές, όπως για παράδειγμα, να ακολουθήσει ακαδημαϊκή καριέρα». Ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;
- A. διαφοροποιήσεις B. αποποιήσεις
Γ. συναλλαγές Δ. συνδιαλλαγές
018. Σε ποια από τις ακόλουθες προτάσεις ο λόγος χρησιμοποιείται μεταφορικά;
- A. «Επίσης, δεν είναι εύκολο να φανταστεί κάποιος ότι πολλές φορές αρχαιολόγοι είναι σύμβουλοι σε ταινίες, όπως π.χ. η *Τροία* ή, πιο πρόσφατα, οι *300*».
- B. «Νομίζω ότι το καλύτερο απ' όλα θα ήταν, πολύ πριν ξεκινήσει την επιλογή, να μπορέσει να πάει σε μια ανασκαφή».
- Γ. «Μου άρεσαν πάρα πολύ οι άνθρωποι και, επειδή θα ήταν δύσκολο να τους εξετάσει κάποιος στο μέλλον, προτίμησα στο χθες, για να μπορώ να παρατηρώ την εξέλιξή τους».
- Δ. «Η ανασκαφή είναι από μόνη της ένα πολύ μεγάλο σχολείο. Ο αρχαιολόγος είναι ο πρώτος που θα αγγίξει ξανά ένα αντικείμενο που αφέθηκε εκεί χιλιάδες χρόνια πριν».
019. «Να [...] το αγαπάει σαν να αγαπάει τον εαυτό του, δηλαδή να ταυτίζει τη δουλειά του [...] με το φάσμα και τα ενδιαφέροντα της ζωής του». Ποια από τις παρακάτω λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;
- A. εύρος B. εξυπνάδα Γ. χόμπι Δ. ευαισθησία
020. «Θα έλεγα ότι πρέπει να προσέχει κάθε άνθρωπος, κάθε νέος, να μην κάνει ποτέ πράγματα που δεν τα λαχταράει η καρδιά του». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονοματική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. αιτιολογική Δ. πλάγια ερωτηματική
021. «Ποια στοιχεία της προσωπικότητας θεωρείτε χρήσιμα γι' αυτό το επάγγελμα;». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:
- A. παρατακτικός σύνδεσμος B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του σκοπού Δ. προσδιορισμός της αναφοράς
022. «Επέλεξα να παρακολουθήσω το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τότε που μεγάλες και σημαντικές μορφές της πόλης υπηρετούσαν εκεί [...]. Και φυσικά, αμέσως μετά σπούδασα στη Γερμανία, στη Βόννη». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του τόπου Δ. προσδιορισμός της αναφοράς

023. «Ο αρχαιολόγος είναι ο πρώτος που θα αγγίξει ξανά ένα αντικείμενο που αφέθηκε εκεί χιλιάδες χρόνια πριν. Είναι η γοητεία του καλοκαιριού, αν θέλετε, των ανθρώπων που είναι μαζί σου και μαθαίνουν». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονοματική B. τελική Γ. κύρια Δ. ειδική
024. Ποιος από τους παρακάτω τύπους είναι ο ορθός τύπος β' ενικού προσώπου συνοπτικής προστακτικής ενεργητικής φωνής (προστακτική αορίστου);
- A. επέλεγε B. επέλεξε Γ. επέλεξε Δ. επέλεγε
025. «Το να είναι κανείς διευθυντής σε ένα αρχαιολογικό μουσείο, [...] σημαίνει ότι μπορείς να δημιουργήσεις ενδεχομένως πολύ περισσότερα πράγματα και να υλοποιήσεις τις φιλοδοξίες σου». Με ποια από τις επόμενες φράσεις η υπογραμμισμένη φράση μετατρέπεται από ρηματική σε ονοματική;
- A. η φιλοδοξία της υλοποίησης B. υλοποίησε τις φιλοδοξίες σου
Γ. η υλοποίηση των φιλοδοξιών σου Δ. η ύλη των φιλοδοξιών σου

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 2 (σελίδες 16 & 17) και 3 (σελίδα 17).

4. Τα παιδιά της ελευθερίας – η φυλή των Μοκέν στην Ταϊλάνδη

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;
- A. Οι Μοκέν δεν αποδίδουν πολύ μεγάλη σημασία στη συντροφικότητα.
B. Οι περισσότεροι άνθρωποι θεωρούν προβληματικό το να είναι κάποιος μέλος της φυλής των Μοκέν.
Γ. Οι συγγενείς των μελλόνυμφων ζευγαριών δεν βοηθούν ιδιαίτερα τον νεαρό άντρα και τη νεαρή γυναίκα.
Δ. Η συντροφικότητα μεταξύ αντρών και γυναικών είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στους Μοκέν.
002. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;
- A. Μεταξύ των συζύγων δεν υπάρχει κάποια ιδιαίτερη συνεργασία.
B. Ο σύζυγος και η σύζυγός του συνεργάζονται για την εξασφάλιση της καθημερινής τροφής.
Γ. Οι συγγενείς του ζευγαριού βοηθούν και αυτοί στην εύρεση της τροφής.
Δ. Τα παιδιά δεν αναπτύσσουν δεξιότητες εντοπισμού της τροφής.

003. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Οι συγγενείς δεν βοηθούν στις προετοιμασίες του γάμου.
- B. Οι συγγενείς επιδεικνύουν ιδιαίτερη φροντίδα στην επεξεργασία του δέντρου που θα μετατραπεί στη βάρκα του ζευγαριού.
- Γ. Η αγορά μιας σύγχρονης μηχανής για τη βάρκα είναι κάτι που απασχολεί τους Μοκέν.
- Δ. Η νομαδική ζωή δεν γοπεύει όλα τα μέλη της φυλής των Μοκέν.

004. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Οι Μοκέν ζουν περιπλανώμενοι.
- B. Οι Μοκέν έχουν σταθερή κατοικία.
- Γ. Η επιλογή της νομαδικής ζωής εξαρτάται από τον καιρό και τα αποθέματα ψαριών που υπάρχουν κάθε μήνα στο αρχιπέλαγος Μεργκουί.
- Δ. Η επιλογή της νομαδικής ζωής εξαρτάται από τις διαθέσεις της κάθε οικογένειας και τον βαθμό συνεργασίας ανάμεσα στον σύζυγο και στη σύζυγό του.

005. Απ' όσα διαβάσαμε στο κείμενο, συνάγεται ότι:

- A. Οι Μοκέν δεν έχουν εμπορικές συναλλαγές με ανθρώπους από άλλα κράτη.
- B. Οι Μοκέν πουλούν σε ανθρώπους της φυλής τους τα κοχύλια που εντοπίζουν στη θάλασσα.
- Γ. Το εμπόριο στους Μοκέν γίνεται ανταλλακτικά και όχι με χρήματα.
- Δ. Οι Μοκέν έχουν εμπορικές συναλλαγές με ανθρώπους από άλλα κράτη.

006. Ποια από τις ακόλουθες λέξεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να χαρακτηριστούν οι Μοκέν;

- A. άγχος B. τεμπελιά Γ. αλληλεγγύη Δ. απληστία

007. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις δεν αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Σε αυτή τη φυλή οι νέοι παντρεύονται στην εφηβική ηλικία.
- B. Τα παντρεμένα ζευγάρια παραμένουν πιστά ο ένας στον άλλον.
- Γ. Η αλίευση ενός ψαριού είναι αρκετή για μια οικογένεια Μοκέν.
- Δ. Οι Μοκέν ξεκινούν για το ψάρεμα το μεσημέρι.

008. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις δεν αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Οι Μοκέν ταξιδεύουν μεταξύ δύο χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας.
- B. Όσον αφορά την προετοιμασία του φαγητού, οι ρόλοι μεταξύ αντρών και γυναικών είναι σαφείς και διακριτοί.
- Γ. Οι Μοκέν δεν μοιάζουν να σκέφτονται το φυσικό περιβάλλον, που τους παρέχει τα μέσα διατροφής.
- Δ. Το τι θα περιέχεται σε ένα πιάτο καθορίζεται την τελευταία στιγμή.

009. Η φράση «το ασυνήθιστο θήραμα» στη γενική πληθυντικού θα διατυπωθεί:

- A. του ασυνήθιστου θηράματος B. των ασυνήθιστων θηραμάτων
Γ. των ασυνήθων θηραμάτων Δ. του ασυνήθους θηράματος

010. «Μερικοί άνθρωποι θεωρούν ότι είναι ευλογία να ανήκει κανείς στη φυλή των Μοκέν, μια από τις πιο ολιγάριθμες στον κόσμο». Το υπογραμμισμένο επίθετο είναι διατυπωμένο στον:

- A. θετικό βαθμό B. συγκριτικό βαθμό
Γ. σχετικό υπερθετικό βαθμό Δ. απόλυτο υπερθετικό βαθμό

011. «Οι νομάδες της θάλασσας [...] τρώνε ό,τι περνάει μπροστά τους κολυμπώντας». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. προσωπική αντωνυμία B. οριστική αντωνυμία
Γ. αόριστη αντωνυμία Δ. αναφορική αντωνυμία

012. «Οι νομάδες της θάλασσας ποτέ δεν προγραμματίζουν τι θα φάνε την επομένη». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. αναφορική ονοματική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. κύρια Δ. πλάγια ερωτηματική

013. «[οι] Μοκέν, [...] έχουν παραμείνει νομάδες και ταξιδεύουν στο αρχιπέλαγος Μεργκουί, ανάμεσα στη Βερμανία και την Ταϊλάνδη». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός

014. «Όταν η τύχη τού χαμογελάσει ίσως πετύχει μέσα στην άμμο κάποιο κομμάτι κεχριμπάρι». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. επίρρημα B. μόριο Γ. σύνδεσμος Δ. πρόθεση

015. «Όταν η τύχη τού χαμογελάσει ίσως πετύχει μέσα στην άμμο κάποιο κομμάτι κεχριμπάρι». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. προσωπική αντωνυμία B. κτητική αντωνυμία
Γ. αόριστη αντωνυμία Δ. αναφορική αντωνυμία

016. «Σε ηλικία μόλις 14 ή 15 ετών, τα νέα παιδιά παντρεύονται και ξεκινούν τη ζωή τους στα χνάρια των προγόνων τους». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. προσωπική αντωνυμία B. κτητική αντωνυμία
Γ. αόριστη αντωνυμία Δ. αναφορική αντωνυμία

017. «Η γυναίκα μαζεύει τα σουμπάι, δηλαδή σκουλήκια της άμμου, σαλιγκάρια, στρείδια και ανανάδες που κάνουν το φαγητό πιο νόστιμο». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. μόριο B. πρόθεση Γ. επιφώνημα Δ. σύνδεσμος

018. Σε ποια από τις παρακάτω προτάσεις η λέξη «την» διαφέρει συντακτικά από τις άλλες;

- A. Έχουν παραμείνει νομάδες και ταξιδεύουν στο αρχιπέλαγος Μεργκουί, ανάμεσα στη Βιρμανία και την Ταϊλάνδη.
- B. Τρώνε ό,τι περνάει μπροστά τους κολυμπώντας, κι έτσι το μενού διαμορφώνεται πάντα την τελευταία στιγμή!
- Γ. Η τροφή είναι πάντα διαθέσιμη στους ανθρώπους και αυτοί προσέχουν να μη διαταράξουν το οικοσύστημα που την προσφέρει.
- Δ. Με το πέρασμα του χρόνου, ο έφηβος Μοκέν θα ανακαλύψει νέους κανόνες, καθώς και το μαγικό κλειδί που ανοίγει κάθε πόρτα στη ζωή, την αγάπη.

019. «Η τροφή είναι πάντα διαθέσιμη στους ανθρώπους και αυτοί προσέχουν να μη διαταράξουν το οικοσύστημα που την προσφέρει». Ποια από τις ακόλουθες φράσεις έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;

- A. να μην ενοχλήσουν
- B. να μην προκαλέσουν αναταραχή
- Γ. να μην εμποδίσουν
- Δ. να μην παρέμβουν

020. «Οι λέξεις “ζω” και “παντρεύομαι” είναι ταυτόσημες στη γλώσσα αυτών των ανθρώπων». Τι σημαίνει η υπογραμμισμένη λέξη;

- A. έχουν το ίδιο σημείο
- B. έχουν την ίδια σημαντικότητα
- Γ. έχουν την ίδια σημασία
- Δ. έχουν την ίδια σημείωση

021. Σε ποια από τις ακόλουθες προτάσεις ο λόγος χρησιμοποιείται μεταφορικά;

- A. «Οι Μοκέν έχουν παραμείνει νομάδες και ταξιδεύουν στο αρχιπέλαγος Μεργκουί, ανάμεσα στη Βιρμανία και την Ταϊλάνδη, με τις βάρκες τους, που είναι ταυτόχρονα μέσο μεταφοράς και πλωτή κατοικία».
- B. «Η εκπαίδευση ενός παιδιού των Μοκέν [αποτελείται από] βουτιές και κολύμπι στη βαθιά γαλάζια θάλασσα, για να μαζέψει εκπληκτικά κοχύλια, που το βράδυ θα τα πουλήσει σε κάποιον Κινέζο έμπορο».
- Γ. «Κανείς δεν πρέπει να είναι πιο πλούσιος από τον άλλο, κανείς δεν πρέπει να έχει στη βάρκα του μηχανή πιο καινούρια».
- Δ. «Σε ηλικία μόλις 14 ή 15 ετών, τα νέα παιδιά παντρεύονται και ξεκινούν τη ζωή τους στα χνάρια των προγόνων τους».

022. Η πρόταση «Τα ψάρια και τα θαλασσινά θα συνοδεύσουν το φαγητό, συνήθως ρύζι» στην παθητική φωνή θα ήταν:

- A. Το φαγητό, συνήθως ρύζι, θα συνοδευτεί από ψάρια και θαλασσινά.
- B. Το φαγητό, συνήθως ρύζι, θα έχει συνοδευτεί από ψάρια και θαλασσινά.
- Γ. Το φαγητό, συνήθως ρύζι, θα συνοδεύσει τα ψάρια και τα θαλασσινά.
- Δ. Το φαγητό, συνήθως ρύζι, θα συνοδεύεται από ψάρια και θαλασσινά.

023. «Ποια είναι, όμως, η εκπαίδευση ενός παιδιού των Μοκέν; Βουτιές και κολύμπι στη θάλασσα, για να μαζέψει κοχύλια, που το βράδυ θα τα πουλήσει σε κάποιον Κινέζο έμπορο». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:

- A. μεταβατικό B. αμετάβατο Γ. απρόσωπο Δ. συνδεδετικό

024. Ποιος από τους παρακάτω τύπους είναι ο ορθός τύπος β' πληθυντικού προσώπου συνοπτικής προστακτικής ενεργητικής φωνής (προστακτική αορίστου);

- A. θεωρείστε B. θεωρήστε Γ. θεωρείτε Δ. θεωρηθείτε

025. «Βουτιές και κολύμπι στη βαθιά γαλάζια θάλασσα, για να μαζέψει εκπληκτικά κοχύλια, που το βράδυ θα τα πουλήσει σε κάποιον Κινέζο έμπορο». Η δευτερεύουσα πρόταση φανερώνει:

- A. τρόπο B. αιτία Γ. σκοπό Δ. εναντίωση

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 19 & 20), 2 (σελίδες 20 & 21) και 4 (σελίδα 22).

5.

Οικο-λογική και ευαισθησία από τη Δανία

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Αφορμή για την ανάπτυξη της οικολογικής συνείδησης των Δανών στάθηκε η διεκδίκηση ενός χρυσού ολυμπιακού μεταλλίου.
 B. Οι Δανοί ανέπτυξαν οικολογική νοοτροπία από τότε που χρειάστηκε να αποτεφρώνουν τα απορρίμμά τους.
 Γ. Αφορμή για την ανάπτυξη της οικολογικής συνείδησης των Δανών στάθηκαν δύο πετρελαικές κρίσεις.
 Δ. Οι Δανοί ευαισθητοποιήθηκαν σε ζητήματα περιβάλλοντος, όταν αντιλήφθηκαν ότι η αποτέφρωση των σκουπιδιών δεν είναι σωστή επιλογή.

002. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Οι Δανοί αμφισβητούν έντονα όσα τους λένε οι πολιτικοί.
 B. Στη Δανία οι πολίτες δεν εμπιστεύονται τους πολιτικούς και το πολιτικό σύστημα, και αυτό δεν επιτρέπει την εφαρμογή ορθών μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος.
 Γ. Η Δανία έχει τα λιγότερα αυτοκίνητα ανά κάτοικο σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη.
 Δ. Οι Δανοί δεν δυσπιστούν απέναντι στους πολιτικούς.

003. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Στη Δανία υπάρχουν ορισμένες οικολογικές κοινότητες.

- B. Το Δανέζικο Οικολογικό Συμβούλιο ενισχύει τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την προστασία του περιβάλλοντος.
 Γ. Η Δανία είχε τελικά πρόσβαση σε απεριόριστα ορυκτά καύσιμα.
 Δ. Η Δανία απέδειξε το ενδιαφέρον της για την προστασία της φύσης ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1970.

004. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η υψηλή ενεργειακή φορολόγηση ήταν ένα κίνητρο για τους Δανούς, έτσι ώστε να αποδεχτούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
 B. Η «ιεραρχία των σκουπιδιών» εφαρμόστηκε πριν από την καύση των απορριμμάτων.
 Γ. Οι Δανοί απολαμβάνουν σχετική ασφάλεια και ηρεμία στο κράτος τους.
 Δ. Η νοοτροπία των κατοίκων στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν διαφέρει πολύ από τη νοοτροπία των Δανών.

005. Σύμφωνα με το κείμενο, στην «ιεραρχία των σκουπιδιών»:

- A. Η ανακύκλωση έπεται της απόθεση στις χωματερές.
 B. Η αποτέφρωση έπεται της ελαχιστοποίησης και της ανακύκλωσης.
 Γ. Η ελαχιστοποίηση έπεται της ανακύκλωσης και της αποτέφρωσης.
 Δ. Η αποτέφρωση έπεται της ελαχιστοποίησης και της απόθεσης στις χωματερές.

006. «Αν υπήρχαν Ολυμπιακοί Αγώνες Οικολογίας, η Δανία θα κέρδιζε όλα τα χρυσά μετάλλια με τα παγκοσμίως πρωτοποριακά περιβαλλοντικά της προγράμματα». Ποια από τις επόμενες λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;

- A. καινοτόμα B. πρωτότυπα Γ. πρότυπα Δ. καινούργια

007. «[...] εφαρμόσαμε αυτό που αποκαλείται “ιεραρχία των σκουπιδιών”». Ποια από τις επόμενες λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;

- A. υλοποιήσαμε B. εξαϋλώσαμε
 Γ. αντιμετώπισαμε Δ. υλοτομήσαμε

008. «Σύμφωνα με μια έρευνα του 2007, σε 97 χώρες του κόσμου οι Δανοί είναι οι πιο ευτυχημένοι άνθρωποι στον κόσμο. Αυτό σχετίζεται με τα περιβαλλοντικά επιτεύγματα της χώρας σας;». Ποια από τις επόμενες λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;

- A. συναθροίζεται B. συνεξετάζεται
 Γ. έχει απόσταση Δ. έχει συνάφεια

009. Επιλέξτε την πρόταση που είναι γραμματικά ορθή:

- A. Ο Κρίστιαν Έγκε συναντήθηκε με τους επικεφαλής των οργανισμών περιβαλλοντικής προστασίας της Σουηδίας και της Δανίας.
 B. Ο Κρίστιαν Έγκε συναντήθηκε με τους επικεφαλούς των οργανισμών περιβαλλοντικής προστασίας της Σουηδίας και της Δανίας.

- Γ. Ο Κρίστιαν Έγκε συναντήθηκε με τους επικεφαλής των οργανισμών περιβαλλοντικής προστασίας της Σουηδίας και της Δανίας.
- Δ. Ο Κρίστιαν Έγκε συναντήθηκε με τους επικεφαλής των οργανισμών περιβαλλοντικής προστασίας της Σουηδίας και της Δανίας.

010. Σύμφωνα με όσα διαβάζουμε στο κείμενο:

- A. Η Δανία εξαρτάται από την εισαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από άλλες χώρες.
- B. Η Δανία δεν εξαρτάται από κανέναν όσον αφορά την παραγωγή ενέργειας.
- Γ. Η Δανία θα πρέπει να αυξήσει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τα αιολικά πάρκα.
- Δ. Η Δανία θα πρέπει να επενδύσει περισσότερα στις οικολογικές κοινότητες και στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων.

011. «Στη Δανία υπάρχουν περίπου 4.000 φάρμες βιολογικών προϊόντων και αμέτρητες οικολογικές κοινότητες». Ποια από τις επόμενες λέξεις είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης;

- A. μετρημένες B. άμεσες Γ. μετρήσιμες Δ. αμέριστες

012. Τι ποσοστό ενέργειας παράγεται στη Δανία από τη δύναμη του αέρα;

- A. 20% B. 40% Γ. 60% Δ. δεν διευκρινίζεται

013. «Μιλήσαμε με τον Κρίστιαν Έγκε, [που] είναι επικεφαλής του περιβαλλοντικού οργανισμού Δανέζικο Οικολογικό Συμβούλιο, το οποίο, προωθεί τον διάλογο για θέματα περιβάλλοντος». Ποια από τις επόμενες λέξεις είναι αντίθετη της υπογραμμισμένης;

- A. αποτρέπει B. συντελεί Γ. αποστρέφεται Δ. αποπροσανατολίζει

014. «Το γεγονός αυτό έκανε εφικτό για την τότε κυβέρνηση την επιβολή μεγάλων ενεργειακών φόρων». Ποια από τις επόμενες λέξεις είναι συνώνυμη της υπογραμμισμένης;

- A. πραγματικό B. εφιαλτικό Γ. αληθινό Δ. πραγματοποιίσιμο

015. «Στη Δανία υπάρχουν περίπου 4.000 φάρμες βιολογικών προϊόντων και αμέτρητες οικολογικές κοινότητες». Οι υπογραμμισμένες λέξεις συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενα B. αντικείμενα Γ. κατηγορούμενα Δ. προσδιορισμοί

016. Όσον αφορά τη διαχείριση των σκουπιδιών οι Δανοί αρχικά:

- A. Ανακύκλωναν τα σκουπίδια τους και μετά εφάρμοσαν την «ιεραρχία των σκουπιδιών».
- B. Έκαιγαν τα απορρίμματα και στη συνέχεια, αφού συνειδητοποίησαν το λάθος, αναγκάστηκαν να υιοθετήσουν την «ιεραρχία των σκουπιδιών».
- Γ. Άφηναν τα σκουπίδια στις χωματερές, αλλά στη συνέχεια αποφάσισαν να τα ανακυκλώνουν.

- Δ. Μείωναν τον όγκο των σκουπιδιών και στη συνέχεια αντέγραψαν πρακτικές που εφαρμόζονταν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
017. «Η χώρα ήταν η πρώτη στον κόσμο που ίδρυσε υπουργείο για την προστασία του Περιβάλλοντος το 1971 (η Ελλάδα το 2009) και σήμερα είναι ενεργειακά ανεξάρτητη». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. παρατακτικός σύνδεσμος B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του χρόνου Δ. προσδιορισμός της αναφοράς
018. «Αν υπήρχαν Ολυμπιακοί Αγώνες Οικολογίας, η Δανία θα κέρδιζε όλα τα χρυσά μετάλλια με τα παγκοσμίως πρωτοποριακά περιβαλλοντικά της προγράμματα. Η χώρα ήταν η πρώτη στον κόσμο που ίδρυσε υπουργείο για την προστασία του Περιβάλλοντος το 1971 (η Ελλάδα το 2009) και σήμερα είναι ενεργειακά ανεξάρτητη». Σε αυτό το απόσπασμα ποια είναι η απόδοση του υποθετικού λόγου;
- A. που ίδρυσε υπουργείο για την προστασία του Περιβάλλοντος το 1971
B. είναι ενεργειακά ανεξάρτητη
Γ. η Ελλάδα το 2009
Δ. η Δανία θα κέρδιζε όλα τα χρυσά μετάλλια με τα παγκοσμίως πρωτοποριακά περιβαλλοντικά της προγράμματα
019. «Παράλληλα, δανέζικες εταιρείες κατασκευάζουν το 40% της παγκόσμιας παραγωγής σε αιολικές τουρμπίνες». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. ποσοτικό επίρρημα B. παρατακτικός σύνδεσμος
Γ. προτασιακό επίρρημα Δ. αποτελεσματικός σύνδεσμος
020. «Νομίζω ότι όλα ξεκίνησαν με τις δύο πετρελαϊκές κρίσεις το 1972 και το 1979, γιατί έκαναν [...] καύσιμα». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. χρονική και λειτουργεί ως χρονικός προσδιορισμός
B. ειδική και λειτουργεί ως αντικείμενο στην κύρια πρόταση
Γ. βουληπτική και λειτουργεί ως επεξήγηση στην κύρια πρόταση
Δ. ειδική και λειτουργεί ως υποκείμενο στην κύρια πρόταση
021. «Αυτοί οι φόροι, που δεν έγιναν δεκτοί από τους Δανούς, αποτέλεσαν ένα σοβαρό κίνητρο για να αποδεχτούν οι πολίτες τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [...] του κράτους». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
- A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
022. «Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ), πάλι, υπάρχουν τόσοι εργασιολογικοί [...] και έπειτα αγοράζουν ένα μεγάλο σπίτι και ένα μεγάλο αμάξι». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. μόριο B. αντωνυμία Γ. χρονικός σύνδεσμος Δ. χρονικό επίρρημα

023. «Κατά τη γνώμη μου η ευτυχία δεν δημιουργείται από τα υλικά αγαθά, αλλά από την αίσθηση ασφάλειας, την οικογένεια και τους φίλους». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:

- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός της πρόλευσης Δ. προσδιορισμός της αναφοράς

024. «Μιλήσαμε με τον Κρίστιαν Έγκε, έναν από τους πλέον κατάλληλους, ίσως, Δανούς για να απαντήσει στο ερώτημα μας, καθώς είναι επικεφαλής του περιβαλλοντικού οργανισμού Δανέζικο Οικολογικό Συμβούλιο». Το υπογραμμισμένο επίθετο είναι διατυπωμένο στον:

- A. θετικό βαθμό B. συγκριτικό βαθμό
Γ. σχετικό υπερθετικό βαθμό Δ. απόλυτο υπερθετικό βαθμό

025. «Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ), πάλι, υπάρχουν τόσοι εργασιόμανοι, που δουλεύουν [...], νομίζοντας ότι αυτό θα τους κάνει ευτυχισμένους». Η μετοχή μπορεί να αντικατασταθεί με τη δευτερεύουσα πρόταση:

- A. αν και νομίζουν B. επειδή νομίζουν
Γ. ώστε νομίζουν Δ. που νομίζουν

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 25 & 26) και 2 (σελίδες 26 & 27).

6. Μια... Ανάβρα σεβασμού στο περιβάλλον!

001. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Ο κοινοτάρχης δεν επιθυμεί την κατασκευή ενός συστήματος θέρμανσης με βιομάζα.
B. Στα σχέδια της κοινότητας είναι η αξιοποίηση της βιομάζας για την εξασφάλιση θερμότητας στο χωριό.
Γ. Η βιομάζα είναι μια πολυτέλεια αυτή τη στιγμή για την Ανάβρα.
Δ. Στο παρελθόν είχε γίνει η σκέψη για να δημιουργηθεί μια μονάδα βιομάζας, αλλά τελικά το πλάνο εγκαταλείφθηκε.

002. Βάσει όσων διαβάσαμε στο άρθρο της κ. Σμιτσιιάδη:

- A. Στα βιολογικά κτηνοτροφικά πάρκα φιλοξενούνται άγρια ζώα της περιοχής.
B. Η ύπαρξη των βιολογικών πάρκων κτηνοτροφίας αποτέλεσε μια λύση στο πρόβλημα των κακών καιρικών συνθηκών τους χειμερινούς μήνες.
Γ. Μέσα στον χώρο των κτηνοτροφικών πάρκων δημιουργήθηκε κι ένα σύγχρονο σφαγείο.
Δ. Η μέριμνα για τα ζώα ελευθέρως βοσκής ανήκει στους ίδιους τους κτηνοτρόφους.

003. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η κοινότητα της Ανάβρας δεν πρόκειται να αξιοποιήσει τη δύναμη του νερού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
- B. Ο κοινοτάρχης της Ανάβρας δεν σχεδιάζει κάτι για την παραγωγή και την προμήθεια ηλεκτρικού ρεύματος για το χωριό του.
- Γ. Η δύναμη του αέρα δεν αξιοποιείται στην Ανάβρα για την παραγωγή ενέργειας.
- Δ. Η κοινότητα της Ανάβρας προτίθεται να αξιοποιήσει τη δύναμη του νερού για να παραγάγει ηλεκτρική ενέργεια.

004. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Το χωριό είναι αντιμέτωπο με ένα σοβαρό πρόβλημα εγκατάλειψης.
- B. Υπάρχει μεγάλη ζήτηση από την πλευρά των εκπαιδευτικών για το ποιος θα εργαστεί στην Ανάβρα.
- Γ. Οι κάτοικοι του χωριού αυξάνονται τα τελευταία χρόνια.
- Δ. Το λαογραφικό μουσείο είναι μια δημιουργία των ίδιων των κατοίκων του χωριού.

005. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Στην Ανάβρα δεν έχει γίνει ορθή διαχείριση των χρημάτων του υπουργείου Εσωτερικών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- B. Στην Ανάβρα παρατηρείται ορθή χρήση των χρημάτων του υπουργείου Εσωτερικών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Γ. Η σύζυγος του κοινοτάρχη έχει τον πρώτο λόγο στις πρωτοβουλίες σχετικά με την ενέργεια.
- Δ. Η ιστοσελίδα του δήμου δεν έχει ακόμη σχεδιαστεί.

006. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Στην Ανάβρα υπήρξε μέριμνα για τον χώρο διαμονής τόσο του γιατρού όσο και του δασκάλου.
- B. Στο χωριό δεν υπήρξε μέριμνα για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Γ. Στην Ανάβρα το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο ολοκληρώνουν τη λειτουργία τους αρκετά νωρίς.
- Δ. Στο χωριό δεν υπάρχουν νερόμυλοι.

007. «Ο κ. Τσουκαλάς κατάφερε να μετατρέψει την Ανάβρα σε μια περιοχή που έχει να επιδείξει πρωτοφανή αξιοποίηση των χρημάτων». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. πρωτόφαντη B. πρωτοποριακή Γ. πρωτότερη Δ. πρωτότυπη

008. «Αρχικά, λοιπόν, και με γνώμονα τους συχνούς αποκλεισμούς κατά τους χειμερινούς μήνες λόγω καιρικών συνθηκών [...] κατασκευάστηκαν τρία βιολογικά κτηνοτροφικά πάρκα». Ποια από τις επόμενες φράσεις θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αντί της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. διακοπή επικοινωνίας B. σταμάτημα μετάδοσης
Γ. αποκατάσταση επικοινωνίας Δ. αποκλειστικότητα

009. Αν κάποιος επιθυμεί να πληροφορηθεί για τα ζώα και τα φυτά της περιοχής:

- A. Μπορεί να ρωτήσει τον ίδιο τον κοινοτάρχη.
B. Μπορεί να επισκεφθεί το Περιβαλλοντικό Πολιτιστικό Πάρκο.
Γ. Θα πρέπει να αναζητήσει στοιχεία στην ιστοσελίδα του χωριού.
Δ. Οφείλει να ρωτήσει σε ένα από τα κτηνοτροφικά πάρκα.

010. Διαβάζοντας το κείμενο, καταλαβαίνουμε ότι:

- A. Στο ζήτημα της ενέργειας η Ανάβρα δεν μπορεί να επιδείξει κάποια ιδιαίτερη επίδοση.
B. Το αιολικό πάρκο παραμένει στα χαρτιά.
Γ. Το φυσικό περιβάλλον του χωριού δεν πρόκειται να αξιοποιηθεί για την παραγωγή ενέργειας.
Δ. Όσον αφορά την ενέργεια, η Ανάβρα έχει σημειώσει πολύ μεγάλη πρόοδο.

011. «Επίσης, η κοινότητα διαθέτει ολόημερο νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο, βιβλιοθήκη, αγροτικό ιατρείο». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. ποσοτικό επίρρημα B. παρατακτικός σύνδεσμος
Γ. προτασιακό επίρρημα Δ. αποτελεσματικός σύνδεσμος

012. «Το σύστημα θα παρέχει, μέσω αγωγών, θέρμανση και ζεστό νερό στην κοινότητα [...] κόστος». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:

- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του σκοπού Δ. προσδιορισμός του τρόπου

013. «Η ΔΕΗ αγοράζει ρεύμα από την κοινότητα». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:

- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της προέλευσης
Γ. προσδιορισμός του σκοπού Δ. προσδιορισμός της αναφοράς

014. «Η Ανάβρα είναι ένα χωριό που βρίσκεται σε υψόμετρο 1.000 μέτρων στις πλαγιές του όρους Όθρυς και απέχει 40 χιλιόμετρα από τον Βόλο». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. αναφορική ονομαστική B. τελική Γ. κύρια Δ. ειδική

015. «Η πρότυπη αυτή κοινότητα οφείλει την επιτυχία της στον κοινοτάρχη Δημήτρη Τσουκαλά και στη σύζυγό του». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. άμεσο αντικείμενο B. έμμεσο αντικείμενο
Γ. υποκείμενο Δ. κατηγορούμενο

016. «Η κοινότητα διαθέτει ολοήμερο νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο, βιβλιοθήκη, αγροτικό ιατρείο, ενώ προσφέρει και ξενώνα για τους δασκάλους και τον γιατρό». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. μόριο B. σύνδεσμος Γ. πρόθεση Δ. επίρρημα
017. «Ο κ. Τσουκαλάς κατάφερε να μετατρέψει την Ανάβρα σε μια περιοχή που έχει να επιδείξει πρωτοφανή, για τα ελληνικά δεδομένα, αξιοποίηση των χρημάτων [...] Ευρωπαϊκή Ένωση». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:
- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της προέλευσης
Γ. προσδιορισμός του σκοπού Δ. προσδιορισμός της αναφοράς
018. «Με γνώμονα τους συχνούς αποκλεισμούς κατά τους χειμερινούς μήνες λόγω καιρικών συνθηκών, αλλά και για την καλύτερη φύλαξη των ζώων, κατασκευάστηκαν τρία βιολογικά κτηνοτροφικά πάρκα». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:
- A. προσδιορισμός της αναφοράς B. προσδιορισμός του τόπου
Γ. προσδιορισμός του σκοπού Δ. προσδιορισμός της αιτίας
019. «Με γνώμονα τους συχνούς αποκλεισμούς κατά τους χειμερινούς μήνες λόγω καιρικών συνθηκών, αλλά και για την καλύτερη φύλαξη των ζώων, κατασκευάστηκαν τρία βιολογικά κτηνοτροφικά πάρκα». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:
- A. προσδιορισμός της αναφοράς B. προσδιορισμός του τόπου
Γ. προσδιορισμός του σκοπού Δ. προσδιορισμός της αιτίας
020. «Ο κ. Τσουκαλάς μετέτρεψε την Ανάβρα σε μια περιοχή που επιδεικνύει πρωτοφανή, για τα ελληνικά δεδομένα, αξιοποίηση των χρημάτων». Η παραπάνω περίοδος λόγου στην παθητική φωνή θα ήταν:
- A. Η Ανάβρα έχει μετατραπεί από τον κ. Τσουκαλά σε μια περιοχή που έχει να επιδείξει πρωτοφανή, για τα ελληνικά δεδομένα, αξιοποίηση των χρημάτων.
B. Την Ανάβρα την έχει μετατρέψει ο κ. Τσουκαλάς σε μια περιοχή που επιδεικνύεται πρωτοφανής, για τα ελληνικά δεδομένα, αξιοποίηση των χρημάτων.
Γ. Την Ανάβρα τη μετέτρεψε ο κ. Τσουκαλάς σε μια περιοχή που επιδεικνύεται πρωτοφανής, για τα ελληνικά δεδομένα, αξιοποίηση των χρημάτων.
Δ. Η Ανάβρα μετατράπηκε από τον κ. Τσουκαλά σε μια περιοχή που επιδεικνύει πρωτοφανή, για τα ελληνικά δεδομένα, αξιοποίηση των χρημάτων.
021. Ποια από τις επόμενες εμπρόθετες υπογραμμισμένες φράσεις δηλώνει χρόνο;
- A. Στον τομέα της ενέργειας η κοινότητα έχει κάνει άλματα. Σε υψόμετρο 1.600 μέτρων λειτουργεί αιολικό πάρκο 17,5 MW που διαθέτει 20 ανεμογεννήτριες.

- Β. Από τη στιγμή που θα αρχίσει να λειτουργεί, η Ανάβρα θα είναι οικονομικά ανεξάρτητη. Τα έσοδά της ετησίως θα ανέρχονται στα 100.000 ευρώ.
- Γ. Επίσης, στα σχέδια της κοινότητας βρίσκεται η κατασκευή του πρώτου συστήματος θέρμανσης με βιομάζα.
- Δ. Αποτέλεσμα της δεκαετούς προσπάθειας είναι –παράλληλα με την οικονομική άνθηση– η μηδενική ανεργία.

022. «Τα έσοδά της ετησίως θα ανέρχονται στα 100.000 ευρώ». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- Α. σύνδεσμος Β. πρόθεση Γ. μόριο Δ. επίρρημα

023. «Η πρότυπη αυτή κοινότητα οφείλει την επιτυχία της στον κοινοτάρχη Δημήτρη Τσουκαλά και στη σύζυγό του». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- Α. προσωπική αντωνυμία Β. κτητική αντωνυμία
Γ. αόριστο άρθρο Δ. οριστικό άρθρο

024. Σε ποια από τις ακόλουθες προτάσεις έχει διατυπωθεί σωστά ο τύπος β' πληθυντικού προσώπου συνοπτικής προστακτικής ενεργητικής φωνής (προστακτική ενεργητικού αορίστου);

- Α. «Κύριε Τσουκαλά, διεκδικείτε τον τίτλο του πιο σημαντικού κοινοτάρχη της χρονιάς και είμαι σίγουρος ότι θα τον κερδίσετε».
- Β. «Κύριε Τσουκαλά, διεκδικίστε τον τίτλο του πιο σημαντικού κοινοτάρχη της χρονιάς και είμαι σίγουρος ότι θα τον κερδίσετε».
- Γ. «Κύριε Τσουκαλά, διεκδίκησε τον τίτλο του πιο σημαντικού κοινοτάρχη της χρονιάς και είμαι σίγουρος ότι θα τον κερδίσετε».
- Δ. «Κύριε Τσουκαλά, διεκδικήστε τον τίτλο του πιο σημαντικού κοινοτάρχη της χρονιάς και είμαι σίγουρος ότι θα τον κερδίσετε».

025. «Το σύστημα θα παρέχει, μέσω αγωγών, θέρμανση και ζεστό νερό στην κοινότητα, εξασφαλίζοντας την κάλυψη των αναγκών όλων των κατοίκων με συμβολικό κόστος». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;

- Α. μπάνια Β. σωλήνας (-α) Γ. καλώδιο Δ. σταθμός

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 30 & 31), 2 (σελίδα 31), 3 (σελίδες 31 & 32), 4 (σελίδα 33) και 6 (σελίδα 34).

7.

«Μόνο μέσα σε ένα μουσείο δεν υπάρχουν αγράμματοι!»**001. Σύμφωνα με το κείμενο:**

- A. Η διαχείριση ενός μουσείου συνδέεται, συνήθως, με απώλειες και χρέη.
- B. Η ορθή διαχείριση ενός μουσείου συνδέεται μόνο με οικονομικά οφέλη.
- Γ. Η διαχείριση ενός μουσείου συνδέεται μόνο με τη βελτίωση της διεθνούς θέσης μιας χώρας.
- Δ. Η ορθή διαχείριση ενός μουσείου μπορεί να συνδέεται και με οικονομικό όφελος.

002. Σύμφωνα με το κείμενο, τα μουσεία της Μεγάλης Βρετανίας:

- A. Πέτυχαν υψηλή επισκεψιμότητα και υψηλές εισπράξεις.
- B. Πέτυχαν χαμηλή επισκεψιμότητα και υψηλές εισπράξεις.
- Γ. Πέτυχαν χαμηλή επισκεψιμότητα και περιορισμένες εισπράξεις.
- Δ. Πέτυχαν υψηλή επισκεψιμότητα και χαμηλές εισπράξεις.

003. Το ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων) θεωρεί ότι:

- A. Τα μουσεία θα πρέπει να αποβλέπουν στην υψηλή κερδοφορία.
- B. Σκοπός της ύπαρξης των μουσείων είναι η συντήρηση, η μελέτη και η έκθεση υλικών μαρτυριών, για να προάγονται η έρευνα και η εκπαίδευση.
- Γ. Στόχος των μουσείων θα πρέπει να είναι μόνο η εκπλήρωση ψυχαγωγικών σκοπών.
- Δ. Θα πρέπει να υπάρχει προσοχή ως προς το ποιος επισκέπτεται τα μουσεία.

004. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις ανταποκρίνεται σε όσα αναφέρονται στο κείμενο;

- A. Όσες επιχειρήσεις γίνουν χορηγοί μουσείων θα πρέπει να τύχουν μερικής φοροαπαλλαγής.
- B. Όσες επιχειρήσεις γίνουν χορηγοί μουσείων δεν θα πρέπει να έχουν ευνοϊκή μεταχείριση.
- Γ. Τα έσοδα των μουσείων θα πρέπει να προέρχονται αποκλειστικά από τα εισιτήρια.
- Δ. Τα μουσεία θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά στις χορηγίες των επιχειρήσεων.

005. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Στο Μπιλμπάο της Ισπανίας βρίσκονται οι κεντρικές εγκαταστάσεις του Μουσείου Guggenheim.
- B. Δεν απαιτήθηκε πολύς καιρός, μέχρις ότου το Μουσείο Guggenheim ιδρύσει ένα παράρτημα στην Ισπανία.
- Γ. Η ίδρυση του Guggenheim στην Ισπανία συνέβαλε στην απασχόληση πολλών εργαζομένων.
- Δ. Το Μπιλμπάο δεν είχε έρθει αντιμέτωπο με την οικονομική κρίση και έτσι η ίδρυση ενός μουσείου ήταν μια πολύ πιο εύκολη υπόθεση.

006. «Το μουσείο ορίζεται ως «ίδρυμα μόνιμο [...] το οποίο αποκτά, συντηρεί, μελετά, κοινοποιεί και εκθέτει υλικές μαρτυρίες του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. επικεντρώνει B. αναλύει Γ. επιδεικνύει Δ. πραγματοποιεί
007. «Το συγκεκριμένο μουσείο, λοιπόν, κατά το πρώτο έτος προσείλκυσε 1,3 εκατομμύρια επισκέπτες». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. παρατακτικός σύνδεσμος B. χρονικό επίρρημα
Γ. μόριο Δ. υποτακτικός σύνδεσμος
008. «Το μουσείο ορίζεται ως «ίδρυμα μόνιμο [...] το οποίο αποκτά, συντηρεί, μελετά, κοινοποιεί και εκθέτει υλικές μαρτυρίες του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. γνωστοποιεί B. παραποιεί Γ. εκποιεί Δ. συστηματοποιεί
009. Σε ποια από τις επόμενες προτάσεις ο λόγος χρησιμοποιείται μεταφορικά;
- A. «Στις κυριότερες κατηγορίες μουσείων περιλαμβάνονται τα μουσεία τέχνης, τα ιστορικά μουσεία, τα μουσεία επιστήμης και τα μουσεία “γενικού” περιεχομένου».
- B. «Οι επισκέπτες ενός καλά οργανωμένου μουσείου δεν αποφέρουν μόνο έσοδα στην εθνική οικονομία μιας χώρας, αλλά μπορούν να αποτελέσουν τους καλύτερους πρεσβευτές της».
- Γ. «Σύμφωνα με μελέτη του Πανεπιστημίου London School of Economics, το 2008 τα βρετανικά μουσεία δέχτηκαν 32 εκατομμύρια επισκέπτες».
- Δ. «Το μουσείο αυτό συμβάλλει στην τοπική οικονομία, μόνο με φόρους, 26.315.843 ευρώ, ενώ κατά 67% είναι πλέον αυτοχρηματοδοτούμενο».
010. «Η επίσκεψη σε ένα μουσείο μπορεί να αποτελέσει μια πρώτης τάξης ευκαιρία για να προβληματιστούμε για τη ζωή στο παρελθόν και για την πολιτιστική παράδοση μιας χώρας». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:
- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του τόπου Δ. προσδιορισμός της αναφοράς
011. «Η φράση ενός Γάλλου συγγραφέα, του Ζαν Ζιροντού, που υπάρχει και στον τίτλο αυτού του κειμένου είναι δηλωτική της μορφωτικής αξίας που μπορεί να έχει ένας μουσειακός χώρος». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
- A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
012. «Ας διευκρινιστεί, επίσης, ότι στις κυριότερες κατηγορίες μουσείων περιλαμβάνονται τα μουσεία τέχνης, τα ιστορικά μουσεία, τα μουσεία επιστήμης και τα μουσεία “γενικού” περιεχομένου». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονοματική B. πλάγια ερωτηματική
Γ. βουλητική Δ. ειδική

013. «Η σωστή διαχείριση ενός μουσείου μπορεί να βοηθήσει όχι μόνο πολιτιστικά, αλλά και οικονομικά μια χώρα και να ενισχύσει τη διεθνή της θέση». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. δευτερεύουσα ειδική ως αντικείμενο στο ρήμα «μπορεί»
 B. δευτερεύουσα βουλητική ως αντικείμενο στο ρήμα «μπορεί»
 Γ. δευτερεύουσα ενδοιαστική ως υποκείμενο στο ρήμα «μπορεί»
 Δ. δευτερεύουσα βουλητική ως υποκείμενο στο ρήμα «μπορεί»
014. «Σύμφωνα με μελέτη του Πανεπιστημίου London School of Economics, τα βρετανικά μουσεία δέχτηκαν 32 εκατομμύρια επισκέπτες». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:
- A. ονοματική φράση B. προθετική φράση
 Γ. επιρρηματική φράση Δ. σύνθετη προθετική φράση
015. «Τα βρετανικά μουσεία δέχτηκαν 32 εκατομμύρια επισκέπτες, οι δε εισπράξεις τους ανήλθαν στα 1,05 δισεκατομμύρια ευρώ». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. έφτασαν B. αντεπεξήλθαν Γ. ξόδεψαν Δ. επένδυσαν
016. «Η σωστή διαχείριση ενός μουσείου μπορεί να βοηθήσει όχι μόνο πολιτιστικά, αλλά και οικονομικά μια χώρα και να ενισχύσει τη διεθνή της θέση». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
- A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
017. «Υστερα από εξαετείς διαπραγματεύσεις οι τοπικές αρχές του Μπιλμπάο έπεισαν το Μουσείο Guggenheim της Νέας Υόρκης να ανοίξει ένα παράρτημά του στη συγκεκριμένη ισπανική πόλη». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:
- A. ονοματική φράση B. προθετική φράση
 Γ. επιρρηματική φράση Δ. σύνθετη προθετική φράση
018. «Σημειωτέον δε πως η σωστή διαχείριση ενός μουσείου μπορεί να βοηθήσει όχι μόνο πολιτιστικά, αλλά και οικονομικά μια χώρα και να ενισχύσει τη διεθνή της θέση». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. να εξασθενήσει B. να ισχυροποιήσει Γ. να επαυξήσει Δ. να στρέψει
019. «Υστερα από εξαετείς διαπραγματεύσεις οι τοπικές αρχές του Μπιλμπάο [...]». Η υπογραμμισμένη φράση στη γενική πληθυντικού θα είναι:
- A. των εξαετών διαπραγματευσέων B. των εξαετών διαπραγματεύσεων
 Γ. των εξαετών διαπραγματώσεων Δ. των εξαετών διαπραγματώσεων

020. «να ανοίξει ένα παράρτημά του στη συγκεκριμένη ισπανική πόλη». Η υπογραμμισμένη λέξη στη γενική πληθυντικού θα είναι:

- A. των παραρτηματών B. των παραρτηματώσεων
Γ. των παραρτήματων Δ. των παραρτημάτων

021. «για κάθε 1.000 λίρες, που εισρέουν στη Βρετανία, η μία συνδέεται με τη λειτουργία των μουσείων». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. δέχονται B. εισέρχονται Γ. ενισχύονται Δ. αποστέλλονται

022. «Ας διευκρινιστεί, επίσης, ότι στις κυριότερες κατηγορίες μουσείων περιλαμβάνονται τα μουσεία τέχνης, τα ιστορικά μουσεία [...] και τα μουσεία “γενικού” περιεχομένου». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. διηγηθεί B. ερμηνευτεί Γ. αποσαφηνιστεί Δ. διακριθεί

023. «Σημειώτεον ότι το Μπιλμπάο ήταν μια πόλη 375.000 κατοίκων στην οποία η οικονομική ύφεση έκανε όλο και πιο αισθητή την παρουσία της». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;

- A. υποστήριξη B. ανάπτυξη Γ. αύξηση Δ. μεγάλωμα

024. «οι τοπικές αρχές του Μπιλμπάο έπεισαν το Μουσείο Guggenheim της Νέας Υόρκης να ανοίξει ένα παράρτημά του στη συγκεκριμένη ισπανική πόλη». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. προσωπική αντωνυμία B. κτητική αντωνυμία
Γ. αόριστο άρθρο Δ. οριστικό άρθρο

025. Το Μουσείο Guggenheim στο Μπιλμπάο της Ισπανίας:

- A. Βασίζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος σε χρήματα που συγκεντρώνει μόνο του.
B. Χρηματοδοτείται κατά ένα μεγάλο μέρος από το Μουσείο Guggenheim της Νέας Υόρκης.
Γ. Χρηματοδοτείται βασιζόμενο κυρίως στους τοπικούς φόρους.
Δ. Εξαρτάται οικονομικά μόνο από τα χρήματα που εισπράττει από τα εισιτήρια.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 36 & 37), 2 (σελίδα 37) και 3 (σελίδα 38).

8. Παιδιά σε θέσεις αληθινής ευθύνης!

Μαθητές στέλνουν στο διάστημα μια ερευνητική αποστολή

001. Σύμφωνα με το κείμενο, οι μαθητές του λυκείου:

- A. Εντόπισαν στο σχολείο τα αρθρόποδα.
- B. Ζήτησαν από ένα νεκροταφείο να τους στείλουν αρθρόποδα.
- Γ. Χρειάστηκαν να πλύνουν τις λειχήνες, για να βρουν τα μεγάλα αρθρόποδα.
- Δ. Χρειάστηκαν να πλύνουν τις λειχήνες, για να βρουν τα αρθρόποδα.

002. Σύμφωνα με το κείμενο, στο σημείο απ' όπου διευθυνόταν το διαστημόπλοιο:

- A. Επικρατούσε απόλυτη σιχία.
- B. Υπήρχε ένας θόρυβος ο οποίος προκαλούνταν από μαθητές που είχαν θέσει τον ίδιο στόχο.
- Γ. Ακουγόταν μόνο η φωνή της Μπεθ Άντονι.
- Δ. Οι μαθητές διαφωνούσαν για το τι έπρεπε να πετύχουν και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ακούγεται ένας βόμβος.

003. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Οι φωτογραφίες των μαθητών/-τριών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα CAN DO ήταν πιο ευκρινείς απ' ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν.
- B. Οι φωτογραφίες των μαθητών/-τριών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα CAN DO ήταν λιγότερο ευκρινείς απ' ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν.
- Γ. Οι μαθητές και οι μαθήτριες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα CAN DO είχαν εξασκηθεί στο να βγάζουν πολύ καλές φωτογραφίες.
- Δ. Οι φωτογραφίες ελήφθησαν έξω από τις θύρες του επιτελικού κέντρου, οπότε ήταν πολύ πιο ευκρινείς απ' ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν.

004. Σύμφωνα με το κείμενο, μαθητές και μαθήτριες της πόλης Τσάρλστον των ΗΠΑ:

- A. Αποφάσισαν να εργαστούν στη θέση των επιστημόνων της ΝΑΣΑ.
- B. Αν και δεν φορούσαν γυαλιά, βρέθηκαν στο διάστημα συμμετέχοντας σε μια ερευνητική αποστολή.
- Γ. Διπύθυναν μια ερευνητική διαστημική αποστολή.
- Δ. Ζήτησαν οι ίδιοι και οι ίδιες να στείλουν στο διάστημα σωλήνες με μικροσκοπικά αρθρόποδα.

005. Όσον αφορά τους δοκιμαστικούς σωλήνες:

- A. Όλοι περιείχαν μικροσκοπικά αρθρόποδα.
- B. Υποβλήθηκαν σε διαφορετικές δοκιμασίες.
- Γ. Χρησίμευσαν ως δείγματα ελέγχου.
- Δ. Περιείχαν λειχήνες από ένα παλιό νεκροταφείο.

006. Τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα CAN DO:

- A. Δεν ένιωσαν κάποιο αίσθημα ικανοποίησης και χαράς.
- B. Ένιωσαν ότι με την παρουσία τους συνεισφέρουν στην αποστολή.
- Γ. Έπρεπε να προσποιούνται τους σοβαρούς επιστήμονες της ΝΑΣΑ.
- Δ. Δεν κατάλαβαν τη σημασία της αποστολής και γι' αυτό καθόριζαν μία ημέρα πριν το σημείο και την ώρα που θα φωτογράφιζαν.

007. «Τα πειράματά τους δεν ήταν επιπόλαια». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο
- B. αντικείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. προσδιορισμός

008. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Χρειάστηκε μια προετοιμασία δέκα ημερών, προκειμένου το Εντέβोर να ταξιδέψει στο διάστημα.
- B. Η προετοιμασία του ταξιδιού του Εντέβोर ανατέθηκε στους/στις μαθητές/-τριες.
- Γ. Η προετοιμασία του ταξιδιού του Εντέβोर ανατέθηκε στους/στις εκπαιδευτικούς των σχολείων της πόλης Τσάρλστον.
- Δ. Χρειάστηκε μια πολυετής προετοιμασία, προκειμένου το Εντέβोर να ταξιδέψει στο διάστημα.

009. Για να ληφθούν οι φωτογραφίες, οι μαθητές και οι μαθήτριες έπρεπε προηγουμένως να:

- A. Προχωρήσουν σε συγκεκριμένες δράσεις, όπως να λάβουν υπόψη τους τον καιρό και να συνυπολογίσουν τα στοιχεία της πορείας του Εντέβोर.
- B. Εμπιστευτούν το ένστικτο και τη διαίσθησή τους.
- Γ. Συνεργαστούν μεταξύ τους, για να πετύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.
- Δ. Εστιάζουν στα σημεία τα οποία ήθελαν να απαθανάτισουν.

010. Σε ποια από τις επόμενες περιόδους λόγου υπάρχει παρομοίωση;

- A. «Μέσα στη φασαρία του επιτελικού τους κέντρου στο Πανεπιστήμιο του Τσάρλστον, οι μαθητές φορούν μεγάλα ακουστικά για να κατευθύνουν τη λειτουργία των φωτογραφικών μηχανών που έστειλαν σε τροχιά στο διάστημα».
- B. «Τα πειράματα των μαθητών ξεκίνησαν με μια μεγάλη αναζήτηση για ζώα και φυτά που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στη διαστημική αποστολή. Σε ένα νεκροταφείο του 19ου αιώνα οι μαθήτριες αφαίρεσαν λεικίνες από τα μνημεία».
- Γ. «Πριν ακόμα υπάρξουν αστροναύτες, τα παιδιά είχαν δει με τα μάτια της φαντασίας τους τη Γη να αιωρείται σαν γαλαζωπό μαργαριτάρι μέσα στην απεραντοσύνη του σύμπαντος».
- Δ. «Τα πειράματά τους δεν ήταν επιπόλαια. Κάθε δείγμα μπήκε σε πέντε διαφορετικούς δοκιμαστικούς σωλήνες. Ένας πήγε στο διάστημα, ένας ακτινοβολήθηκε, ένας μπήκε στη βαθιά ψύξη, ένας υπέστη τη δύναμη της βαρύτητας του πλανήτη Δία κι ο τελευταίος δεν υποβλήθηκε σε καμιά δοκιμασία, αλλά χρησίμευσε ως δείγμα ελέγχου».

011. «Μετά από δέκα χρόνια προγραμματισμού, ελπίδας και αβεβαιότητας, το διαστημικό λεωφορείο Εντέβορ (Endeavour) ξεκίνησε για το διάστημα». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:
- A. ονομαστική φράση B. προθετική φράση
Γ. επιρρηματική φράση Δ. σύνθετη προθετική φράση
012. «Τα παιδιά χρησιμοποίησαν μετεωρολογικές πληροφορίες και δεδομένα της διαστημικής πτήσης, για να προσδιορίσουν ποιες περιοχές της Γης έπρεπε οι αστροναύτες να φωτογραφίσουν από το διάστημα». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. τελική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. κύρια Δ. πλάγια ερωτηματική
013. «Όταν δύο παιδιά πήγαν να τσακωθούν, η δασκάλα _____ και απέτρεψε τον καβγά». Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
- A. επενέβει B. επενέβη Γ. επενέβει Δ. επέμβει
014. Τα παιδιά συναντήθηκαν με τους αστροναύτες, όταν αυτοί επέστρεψαν στη Γη. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης έγινε μια συζήτηση επί των πολύ _____ εμπειριών που είχαν όλοι τους. Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
- A. ενδιαφέρουσων B. ενδιαφεροντών
Γ. ενδιαφερόντων Δ. ενδιαφερουσών
015. «Το καλοκαίρι του 1993 η φαντασία έγινε πραγματικότητα για τους μαθητές της πόλης Τσάρλστον στην πολιτεία Βόρεια Καρολίνα των ΗΠΑ». Το υπογραμμισμένο ουσιαστικό δηλώνει:
- A. σε ποιον ανήκει κάτι (γενική κτητική) B. ιδιότητα
Γ. ένα σύνολο που διαιρείται (γενική διαιρετική) Δ. μέτρηση χώρου
016. «Οι μαθητές [...] κατευθύνουν τη λειτουργία των φωτογραφικών μηχανών που έστειλαν σε τροχιά στο διάστημα». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονομαστική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. αιτιολογική Δ. πλάγια ερωτηματική
017. «Είμαι πραγματικά _____ ενθουσιασμένη από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα CAN DO» δήλωσε μια μαθήτρια. Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
- A. πολλή B. πολύ Γ. πολλοί Δ. πολλές
018. «Πραγματικά, η αίθουσα αποστολής CAN DO έσφυζε από ζωή τις δέκα ημέρες που οι μαθητές κατπύθυναν τις φωτογραφικές μηχανές της διαστημικής αποστολής». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. τροπικό επίρρημα B. προτασιακό επίρρημα
Γ. χρονικό επίρρημα Δ. ποσοτικό επίρρημα

019. «Οι φωτογραφίες της Γης, τραβηγμένες μέσα από το χοντρό τζάμι των παραθύρων του διαστημικού λεωφορείου, δεν ήταν καθόλου καλές». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. τροπικό επίρρημα B. προτασιακό επίρρημα
Γ. χρονικό επίρρημα Δ. ποσοτικό επίρρημα
020. «Μετά την επιστροφή της αποστολής, ομάδες μαθητών αξιολόγησαν τα αποτελέσματα των πειραμάτων χωρίς να γνωρίζουν σε ποια δοκιμασία είχε υποβληθεί κάθε δείγμα». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
- A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
021. «Δε θα μπορέσω ποτέ να γίνω αστροναύτης, γιατί φοράω γυαλιά, αλλά είναι αλήθεια ότι συνεργάστηκα με τους αστροναύτες του διαστημικού λεωφορείου και πρόσφερα και εγώ κάτι». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. ειδική ως αντικείμενο της ρηματικής φράσης «είναι αλήθεια»
B. βουλητική ως υποκείμενο της ρηματικής φράσης «είναι αλήθεια»
Γ. ειδική ως υποκείμενο της ρηματικής φράσης «είναι αλήθεια»
Δ. κύρια πρόταση
022. «_____ την εκτόξευση του Εντέβορ τρεις φορές, μέχρι να βρούμε τις κατάλληλες καιρικές συνθήκες» είπε ο επικεφαλής της αποστολής. Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
- A. Είχαμε αναβάλλει B. Έχουμε αναβάλει
Γ. Είχαμε αναβάλει Δ. Θα είχαμε αναβληθεί
023. Η αποστολή του Εντέβορ _____ ως μια από τις πιο επιτυχημένες αποστολές της ΝΑΣΑ. Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
- A. θεωρήθηκε B. θεωρήθηκε Γ. θεωρήθηκε Δ. θεωρήθηκε
024. Οι μαθητές του δημοτικού σχολείου παρακολουθούσαν τις μετεωρολογικές συνθήκες με τη βοήθεια δορυφορικών απεικονίσεων που τους έδινε η ΝΑΣΑ. Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:
- A. μεταβατικό B. αμετάβατο Γ. απρόσωπο Δ. συνδετικό
025. «Αντίθετα, για τις μηχανές της αποστολής CAN DO οι συνθήκες ήταν ιδανικές, γιατί φωτογράφιζαν από ανοικτές θύρες». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
- A. ποσοτικό επίρρημα B. παρατακτικός σύνδεσμος
Γ. προτασιακό επίρρημα Δ. αποτελεσματικός σύνδεσμος

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 41 & 42), 2 (σελίδα 42), 3 (σελίδες 42 & 43), 4 (σελίδες 43 & 44), 5 (σελίδες 44 & 45), 6 (σελίδες 45 & 46) και 7 (σελίδα 46).

9. Μαθητές σε ρόλο διαμεσολαβητή

001. Ο σκοπός της δημιουργίας του προγράμματος Διαμεσολαβητών είναι να:

- A. Εκλεγούν ορισμένα παιδιά στη θέση των διαμεσολαβητών.
- B. Αποτρέπονται οι αντεγκλήσεις μεταξύ των παιδιών.
- Γ. Συμμετέχουν οι διαμεσολαβητές σε θεατρικά παιχνίδια και συζητήσεις.
- Δ. Κάνει μια έρευνα το Πάντειο Πανεπιστήμιο.

002. Οι μαθητές/-τριες του σχολείου αναφέρουν ότι ένας καλός διαμεσολαβητής θα πρέπει να:

- A. Είναι αντικειμενικός.
- B. Σκέπτεται ορισμένες φορές και τους φίλους του.
- Γ. Συμμετέχει σε παιχνίδια ρόλων.
- Δ. Κάνει παρέα με όλα τα παιδιά του σχολείου.

003. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Το 30% των μαθητών και μαθητριών του σχολείου πιστεύει ότι θα ένιωθε λιγότερη ασφάλεια, αν δεν παρενέβαιναν οι ενήλικες, στην αντιμετώπιση των διαφωνιών.
- B. Το 60% των μαθητών και μαθητριών του σχολείου έχει πρωταγωνιστήσει τουλάχιστον σε ένα περιστατικό [βίας] στο σχολείο.
- Γ. Ένας στους τέσσερις μαθητές του σχολείου αντιλαμβάνεται ότι η άσκηση βίας εις βάρος των συμμαθητών/-τριών του είναι μια αρνητική συμπεριφορά.
- Δ. Το 30% των μαθητών και μαθητριών του σχολείου θα ένιωθε μεγαλύτερη ασφάλεια, αν δεν παρενέβαιναν οι ενήλικες, στην αντιμετώπιση των διαφωνιών.

004. Σύμφωνα με το κείμενο, κατά την εκπαίδευση των διαμεσολαβητών:

- A. Συζητήθηκαν μόνο ζητήματα σχετικά με τη βία στο σχολείο.
- B. Διοργανώθηκαν μόνο θεατρικά παιχνίδια και παιχνίδια ρόλων.
- Γ. Διοργανώθηκαν θεατρικά παιχνίδια και παιχνίδια ρόλων, ενώ οι συμμετέχοντες/-ουσες συζήτησαν για διάφορα συμβάντα, αλλά και γενικότερα για τη δικαιοσύνη και τη βία.
- Δ. Έγιναν ομιλίες από ειδικούς πάνω σε θέματα δικαιοσύνης και βίας.

005. Απ' όσους/όσες μαθητές/-τριες ερωτήθηκαν:

- A. Το 60% έχουν υποστεί βία στον σχολικό τους χώρο.
- B. Το 40% έχουν υποστεί βία στον σχολικό τους χώρο.
- Γ. Ο ένας στους 10 ανέφερε ότι στο σχολείο τους παρατηρούνται πολλά περιστατικά βίας.
- Δ. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι το πρόγραμμα Διαμεσολάβησης βοήθησε στην αποτροπή συγκρούσεων εντός του σχολείου και ότι αρκετοί μαθητές άλλαξαν συμπεριφορά.

006. Σύμφωνα με το κείμενο, τι ασυνήθιστο υπάρχει στο πρόγραμμα αυτό;

- A. Ορισμένα παιδιά προσπαθούν να ενισχύσουν τις καλές σχέσεις, ακόμα και στην περίπτωση που τα ίδια εμπλέκονται σε έναν τσακωμό.
- B. Ακόμα και μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου συμμετέχουν σε αυτό και έχουν αναλάβει τον ρόλο του διαμεσολαβητή.
- Γ. Ορισμένοι διαμεσολαβητές ασχολούνται ακόμα και με συμμαθητές τους που δεν κάνουν παρέα με άλλα παιδιά.
- Δ. Συμμετέχουν σε αυτό 23 μαθητές και μαθήτριες, προκειμένου να επιλύσουν διαφορές των συνομηλίκων τους.

007. «Πριν από λίγο καιρό δύο παιδιά τσακώθηκαν». Η υπογραμμισμένη φράση είναι:

- A. ονομαστική φράση
- B. προθετική φράση
- Γ. επιρρηματική φράση
- Δ. σύνθετη προθετική φράση

008. «Εδώ και δύο χρόνια η Ευγενία, ο Γιώργος και η Πηνελόπη είναι μέλη της... ειρηνευτικής δύναμης του σχολείου τους». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο
- B. αντικείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. προσδιορισμός

009. Η πρόταση «Η “Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων” υλοποιείται από το Πάντειο Πανεπιστήμιο, στην Ιωνίδειο Σχολή του Πειραιά» στην ενεργητική φωνή θα διατυπωθεί:

- A. Το Πάντειο Πανεπιστήμιο θα υλοποιηθεί στην Ιωνίδειο Σχολή του Πειραιά τη «Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων».
- B. Στην Ιωνίδειο Σχολή του Πειραιά υλοποιείται η «Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων» από το Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Γ. Το Πάντειο Πανεπιστήμιο υλοποιεί από την Ιωνίδειο Σχολή του Πειραιά τη «Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων».
- Δ. Το Πάντειο Πανεπιστήμιο υλοποιεί στην Ιωνίδειο Σχολή του Πειραιά τη «Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων».

010. «Έξι στους δέκα μαθητές αναφέρουν την ύπαρξη περιστατικών βίας στο σχολείο τους, ενώ τέσσερις στους δέκα αναφέρουν ότι έχουν πέσει θύματα βίας!». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο
- B. αντικείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. προσδιορισμός

011. «Στο διπλανό τμήμα της ίδιας τάξης, ο Γιώργος προσπαθεί κι αυτός να προωθήσει το ειρηνευτικό πνεύμα, ακόμη κι όταν πρωταγωνιστής του καβγά είναι ο ίδιος!». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. κύρια
- B. τελική
- Γ. παραχωρητική
- Δ. πλάγια ερωτηματική

012. «Τελικά, ήρθαν και συζητήσαμε ποιο ήταν το πρόβλημα μεταξύ τους, είπε ο καθένας τα επιχειρήματά του και το θέμα λύθηκε χωρίς ξύλο». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονομαστική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. αιτιολογική Δ. πλάγια ερωτηματική
013. «Στη διάρκεια της εκπαίδευσης [...] συζητούσαμε σχετικά με διάφορα πραγματικά περιστατικά αλλά και γενικότερα θέματα για τη βία και τη δικαιοσύνη». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:
- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του τόπου Δ. προσδιορισμός της αναφοράς
014. «Μαζί με άλλους 23 συμμαθητές τους εξελέγησαν σε ρόλο διαμεσολαβητή». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι διατυπωμένο σε:
- A. παρατατικό B. αόριστο Γ. παρακείμενο Δ. υπερσυντέλικο
015. «Όπως περιγράφουν τα παιδιά, ένας καλός διαμεσολαβητής πρέπει να ξέρει να ακούει χωρίς να παίρνει το μέρος του ενός ή του άλλου – ακόμη και αν πρόκειται για τον “κολλητό” του». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
- A. αναφορική ονομαστική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. αιτιολογική Δ. πλάγια ερωτηματική
016. «Ένας καλός διαμεσολαβητής πρέπει [...] να κρατάει μυστικά, ώστε οι άλλοι να τον εμπιστεύονται ότι δεν θα τους καρφώσει στον διευθυντή». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. διαδώσει B. παραδώσει Γ. σχολιάσει Δ. καταδώσει
017. «Συζητούσαμε σχετικά με διάφορα πραγματικά περιστατικά αλλά και γενικότερα θέματα για τη βία και τη δικαιοσύνη». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. περιπλοκές B. συμβάσεις Γ. εμπλοκές Δ. συμβάντα
018. «Συζητούσαμε σχετικά με διάφορα πραγματικά περιστατικά [...], αναφέρουν οι ερευνήτριες, οι οποίες είχαν αναλάβει να εκπαιδεύσουν τους 26 μικρούς διαμεσολαβητές». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. είχαν συμμετάσχει B. είχαν επωμισθεί την ευθύνη
Γ. είχαν δραστηριοποιηθεί Δ. είχαν αποφασίσει
019. «Τα πειράγματα, τα παρατσούκλια αλλά και η ειρωνική αντιμετώπιση από την πλευρά των καθηγητών είναι μερικές ακόμη συμπεριφορές τις οποίες τα παιδιά χαρακτηρίζουν βίαιες». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. κακή B. σκωπτική Γ. επιθετική Δ. απογοητευτική

020. «Εμείς προσωπικά _____ την επιτυχία του προγράμματος Διαμεσολάβησης» είπαν οι δύο επιστήμονες του Παντείου Πανεπιστημίου στους γονείς των μαθητών και των μαθητριών. Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
Α. εγγυόμεθα Β. εγγυώμαστε Γ. εγγυώμεθα Δ. εγκυόμαστε
021. «_____ ό,τι θέλετε από το κυλικείο. Κερνάω εγώ για τη συμφιλιώσή σας» είπε ο Νικόλας στους δύο συμμαθητές του, που κατάφερε να τους πρεμήσει και να αποφευχθεί ο καβγάς μεταξύ τους. Επιλέξτε τον σωστό τύπο της συνοπτικής προστακτικής:
Α. Παραγκείλτε Β. Παραγγείλατε Γ. Παραγγείλτε Δ. Παραγκείλετε
022. «Οι υποδείξεις των _____ μαθητριών και των _____ μαθητών βοήθησαν πολύ στην καλύτερη οργάνωση του προγράμματος» είπε μία από τις υπεύθυνες. Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
Α. παρουσών – παρόντων Β. παρούσων – παρώντων
Γ. παρουσών – παρώντων Δ. παρούσων – παρόντων
023. Στα μισά του σχολικού έτους η διευθύντρια ρώτησε τους διαμεσολαβητές: «Πείτε μου, πόσο πολύ _____ μέχρι στιγμής από τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα;». Επιλέξτε τον σωστό τύπο:
Α. ικανοποιηθείκατε Β. ικανοποιειθήκατε
Γ. ικανωποιηθείκατε Δ. ικανοποιηθήκατε
024. «Συζητούσαμε σχετικά με διάφορα πραγματικά περιστατικά αλλά και γενικότερα θέματα για τη βία και τη δικαιοσύνη» αναφέρουν οι ερευνήτριες, οι οποίες είχαν αναλάβει να εκπαιδεύσουν τους 26 μικρούς διαμεσολαβητές. Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:
Α. μεταβατικό Β. αμετάβατο Γ. απρόσωπο Δ. συνδεδετικό
025. «Τα πρώτα αποτελέσματα του πιλοτικού προγράμματος με τους 26 διαμεσολαβητές είναι ενθαρρυντικά, αφού αρκετοί από τους μαθητές άλλαξαν συμπεριφορά». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;
Α. θαρραλέα Β. αποκαρδιωτικά Γ. συμμετρικά Δ. ενοχλητικά

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 48 & 49), 2 (σελίδες 49 & 50), 4 (σελίδες 50 & 51) και 6 (σελίδες 51 & 52).

10. Λωξάντρα**001. Σύμφωνα με το κείμενο, η Λωξάντρα:**

- A. Πίστευε στον Θεό.
- B. Δεν είχε πίστη στον Θεό.
- Γ. Ήταν αδιάφορη για τα θεολογικά ζητήματα.
- Δ. Πήγαινε στην Αγια-Βλαχέρνα μόνο για να προσευχηθεί για την απόκτηση παιδιού.

002. Σύμφωνα με το κείμενο, η Λωξάντρα:

- A. Αδιαφόρησε για την τύχη της οικογένειάς της.
- B. Νοιάστηκε πραγματικά για τα αδέρφια της και τον πατέρα της.
- Γ. Νοιαζόταν περισσότερο για τη δική της οικογένεια.
- Δ. Ήταν πολύ γοπευτική και όμορφη.

003. Η Λωξάντρα, σύμφωνα με όσα διαβάσαμε στο κείμενο:

- A. Κοινοποιούσε σε ορισμένους τις εξομολογήσεις της στη Θεοτόκο.
- B. Κοινοποιούσε μόνο στον άντρα της τις εξομολογήσεις της στη Θεοτόκο.
- Γ. Δεν κοινοποιούσε σε κανέναν τις εξομολογήσεις της.
- Δ. Δεν δυσκολεύτηκε να αποκτήσει παιδί.

004. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Η σχέση της Λωξάντρας με τον Θεόδωρο χαρακτηριζόταν από εντάσεις και απόρριψη.
- B. Η σχέση της Λωξάντρας με τον Θεόδωρο χαρακτηριζόταν από αμοιβαία αγάπη και στοργή.
- Γ. Η Λωξάντρα ήταν αδιάφορη για τον Θεόδωρο.
- Δ. Ο Επαμεινώνδας δεν ήθελε να έχει την παραμικρή σχέση με τη Λωξάντρα, διαρκώς της ασκούσε κριτική και την απέρριπτε.

005. Από το περιστατικό με το κινίνο καταλαβαίνουμε ότι:

- A. Ο Θεόδωρος είχε δυσανεξία στα φάρμακα.
- B. Η Λωξάντρα είχε γνώσεις φαρμακολογίας και γι' αυτό επέμενε στη χορήγηση του φαρμάκου.
- Γ. Ο Θεόδωρος ήταν σοβαρά άρρωστος και κινδύνευε πολύ.
- Δ. Η Λωξάντρα είχε την ικανότητα να πετυχαίνει τον στόχο της ακόμα και με απότομο τρόπο.

006. Η πρωταγωνίστρια του κειμένου:

- A. Για να αποκτήσει παιδί, έταξε στην Αγια-Βλαχέρνα τα κοσμήματα και τα διαμάντια της.
- B. Για να αποκτήσει παιδί, έταξε στην εκκλησία του Αϊ-Θανάση τα κοσμήματα και τα διαμάντια της.

- Γ. Ζήτησε από τον άντρα της να περιμένει, μέχρι να γηροκομήσει τον πατέρα της.
Δ. Για να αποκτήσει παιδί, έταξε σε μια εκκλησία της Κωνσταντινούπολης τα κοσμήματα και τα διαμάντια της.

007. Ο Δημητρός, όταν παντρεύτηκε τη Λωξάντρα:

- A. Έγινε για πρώτη φορά πατέρας δύο παιδιών.
B. Είχε ήδη τρία παιδιά από τον προηγούμενο γάμο του.
Γ. Ήταν ήδη πατέρας δύο παιδιών.
Δ. Είχε ήδη τέσσερα παιδιά από τον προηγούμενο γάμο του.

008. Σύμφωνα με το κείμενο, η Λωξάντρα:

- A. Όταν αντίκρισε για πρώτη φορά τον Δημητρό, κοκκίνισε.
B. Όταν αντίκρισε για πρώτη φορά τον Δημητρό, δεν υποκρίθηκε.
Γ. Ήταν γενικά συνεσταλμένη και εσωστρεφής.
Δ. Ήταν μικροκαμωμένη και δεν ένιωθε ντροπές ή συστολές.

009. Σύμφωνα με το κείμενο, η Λωξάντρα:

- A. Βασιζόταν μόνο στη θρησκευτική της πίστη, για να αποκτήσει παιδιά.
B. Είχε κακή σχέση με την Αγάθω.
Γ. Δεν άσκησε ποτέ βία στον Θεόδωρο.
Δ. Έκανε ό,τι ήταν δυνατόν, για να αποκτήσει παιδιά.

010. Συνολικά η πρωταγωνίστρια του κειμένου:

- A. Ανέθρεψε οκτώ παιδιά.
B. Ανέθρεψε εννέα παιδιά.
Γ. Φρόντισε μόνο τον πατέρα της.
Δ. Φρόντισε μόνο τον πατέρα της και τα δικά της παιδιά· ορισμένες φορές ασχολούνταν και με τον Θεόδωρο.

011. «Θρόνος μοιάζει η κούφτα της. [...] Ύστερα το ορφανό της θείας της». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του τόπου Δ. προσδιορισμός της αναφοράς

012. «Η Λωξάντρα ήταν τότες τριάντα χρονών. Είχε γηροκομήσει τον μπαμπά της, είχε ξετινάξει τα αδελφάκια της, ήτανε πια ελεύθερη να παντρευτεί». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός

013. «Ήταν τόσο συγκινητικό το θέαμα ετούτης της νταρνάνας με το παιδικό το πρόσωπο και το γυναικείο το κορμί, σα στάθηκε μπροστά στο Δημητρό χωρίς ψευτοντροπές [...], που ο Δημητρός τaráχτηκε». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. αναφορική ονομαστική B. αναφορική επιρρηματική
Γ. χρονική Δ. κύρια
014. «Ο μεγαλύτερος, ο Επαμεινώνδας, που ήτανε δεκατεσσάρων ετών, την έλεγε “νενέκα”, όμως ο Θεόδωρος την πίκρανε πολύ στην αρχή». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
015. «Τον κλείδωσε μέσα για καλό και για κακό κι άρχισε να κατεβαίνει βαριά-βαριά τη σκάλα ξεφωνίζοντας». Η υπογραμμισμένη φράση συντακτικά είναι:
A. προσδιορισμός του χρόνου B. προσδιορισμός της αιτίας
Γ. προσδιορισμός του τόπου Δ. προσδιορισμός του τρόπου
016. «Άρπαξε εκείνη τη μέρα η Λωξάντρα το Θεόδωρο απ’ τη μύτη, του την έσφιξε δυνατά και, μόλις εκείνος άνοιξε το στόμα του να πάρει ανάσα, του έχυσε το κινόνο στη γλώσσα». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
A. υποκείμενο B. άμεσο αντικείμενο
Γ. έμμεσο αντικείμενο Δ. προσδιορισμός
017. «Δεν πέρασε μήνας κι έμεινε έγκυος. Έμεινε έγκυος και γεννά τον Αλεκάκη της». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:
A. υποκείμενο B. αντικείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός
018. «Παναΐα μου, [...] κάνε το θαύμα σου. [...] Μεγάλη παντρεύτηκα, για να μπορέσω να αναστήσω τα ορφανά τ’ αδέρφια μου και να γηροκομήσω τον πατέρα μου». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:
A. αναφορική ονομαστική B. τελική Γ. κύρια Δ. ειδική
019. «Μεγάλα χέρια, χέρια για χειροφίλημα. Δάκτυλα μικρά, καμωμένα για να ευλογούν και να μοσχοβολούν μαχλέπι και λιβάνι». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
A. ικανά B. φτιαγμένα Γ. έτοιμα Δ. μελετημένα
020. «Σαν είχε δει ο Δημητρός μπροστά του τη Λωξάντρα, φαρδύπλατη, λεβέντισσα, γεροδεμένη δωρική κολόνα, να μπαίνει στο δωμάτιο κρατώντας το δίσκο με το γλυκό στα χέρια της, άνοιξε η καρδιά του». Η υπογραμμισμένη πρόταση σημαίνει:
A. ένωσε ευφροσύνη B. αιφνιδιάστηκε
Γ. διαψεύστηκαν οι προσδοκίες του Δ. ένωσε κατάπληξη
021. «Γιατί τaráχτηκε έτσι ο Δημητρός; Γιατί είπε το “ναι” αμέσως χωρίς να βεβαιωθεί καν αν ήτανε κατάλληλη να μεγαλώσει τα παιδιά του;». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
A. να υποπτευτεί B. να σιγουρευτεί Γ. να αισθανθεί Δ. να προβληματιστεί

022. «Ο Θεόδωρος την πίκρανε πολύ στην αρχή. Μπροστά στον πατέρα του δεν τη φώναζε τίποτα και όταν έλειπε ο πατέρας του τη φώναζε περιφροντικά “κυρά Λωξάντρα”». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
- A. περιφρονητέα B. υποδεέστερα Γ. υποχωρητικά Δ. υποτιμητικά
023. «Μπασιμποζούκης, μωρέ, έγινες εδώ μέσα εσύ; Κάτσε να δεις εγώ τι θα σε κάνω εσένα!». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:
- A. μεταβατικό B. αμετάβατο Γ. απρόσωπο Δ. συνδετικό
024. Ποιο από τα επόμενα επίθετα περιγράφει σωστά τη Λωξάντρα;
- A. ισχνή B. εύσωμη Γ. συνεσταλμένη Δ. άσπλαχνη
025. Σε ποια από τις ακόλουθες προτάσεις έχει διατυπωθεί σωστά ο τύπος β΄ πληθυντικού προσώπου συνοπτικής προστακτικής παθητικής φωνής (προστακτική παθητικού αορίστου);
- A. διαδοθείτε B. διαδωθείτε Γ. διαδοθήτε Δ. διαδωθήτε

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 2 (σελίδα 56), 3 (σελίδες 56 & 57) και 4 (σελίδα 57).

11. Ο υπερπληθυσμός και ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο

001. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Οι τρεις ευπορότεροι κάτοικοι του πλανήτη έχουν μικρότερο εισόδημα από τις 49 φτωχότερες χώρες της γης.
- B. Οι τρεις πιο εύποροι κάτοικοι του πλανήτη έχουν μεγαλύτερο εισόδημα από τις 49 φτωχότερες χώρες της γης.
- Γ. Συνολικά 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι επιβιώνουν με περισσότερο από ένα δολάριο ημερησίως.
- Δ. Η φτώχεια μπορεί να αντιμετωπιστεί με την υπερφορολόγηση των τριών πλουσιότερων ανθρώπων της γης.

002. Σύμφωνα με τον συγγραφέα:

- A. Η απόφαση ορισμένων επιχειρήσεων να αποστείλουν ορισμένα από τα κέρδη τους σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση της φτώχειας.
- B. Η απόφαση ορισμένων επιχειρήσεων να αποστείλουν ορισμένα από τα κέρδη τους σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες δεν μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση της φτώχειας.

- Γ. Οι αποφάσεις των διεθνών οργανισμών μπορούν να συντελέσουν στην εξάλειψη της φτώχειας.
- Δ. Τα προγράμματα προστασίας ολόκληρων περιοχών είναι δυνατόν να συντελέσουν στον περιορισμό της φτώχειας.

003. Σύμφωνα με όσα διαβάσαμε στο κείμενο:

- A. Μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα ο πληθυσμός θα έχει υπερβεί τα 10 δισεκατομμύρια.
- B. Μέχρι τις αρχές του 21ου αιώνα ο πληθυσμός θα έχει περιοριστεί στα 7 δισεκατομμύρια.
- Γ. Από τις αρχές του 20ού αιώνα έως τα τέλη του ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 7 δισεκατομμύρια.
- Δ. Μέχρι τα μέσα του 21ου αιώνα ο πληθυσμός θα έχει υπερβεί τα 10 δισεκατομμύρια.

004. Απέναντι στο πρόβλημα του υποσιτισμού η διεθνής κοινότητα:

- A. Στέκεται αμήχανη και άπραγη. B. Αδιαφορεί.
- Γ. Παρέχει σχετική βοήθεια. Δ. Συσκέπτεται διαρκώς.

005. Η αύξηση του πληθυσμού των λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών οφείλεται:

- A. Στα χρήματα τα οποία αποστέλλονται από τη διεθνή κοινότητα.
- B. Στη μείωση της τιμής των αγροτικών προϊόντων.
- Γ. Στην ύπαρξη πολύ γόνιμων εδαφών στις περιοχές αυτές.
- Δ. Στον περιορισμό της πείνας και των μεταδοτικών ασθενειών.

006. Οι κάτοικοι των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών:

- A. Δεν ασχολούνται με την καλλιέργεια της γης, επειδή δεν έχουν χρήματα.
- B. Ασχολούνται με την καλλιέργεια της γης, διότι θέλουν να θρέψουν την οικογένειά τους.
- Γ. Οι περισσότεροι από αυτούς διαθέτουν τα απαραίτητα μέσα για να ζήσουν.
- Δ. Δεν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα με την ποιότητα της τροφής τους.

007. «Αν γυρίσουμε λίγο πίσω στον χρόνο, θα διαπιστώσουμε ότι από το 1900 [...] έως σήμερα ο πληθυσμός της γης τετραπλασιάστηκε». Το υπογραμμισμένο ρήμα βρίσκεται σε χρόνο:

- A. ενεστώτα B. παρατατικό Γ. αόριστο Δ. υπερσυντέλικο

008. Σύμφωνα με όσα διαβάσαμε στο κείμενο:

- A. Το νερό αποτελεί το 1/3 του ανθρώπινου οργανισμού.
- B. Στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες οι γυναίκες αποκτούν τόσα παιδιά όσα απαιτούνται, για να διατηρηθεί ο πληθυσμός της χώρας σταθερός.
- Γ. Τα υπόγεια ύδατα είναι σε πολλές περιπτώσεις βρόμικα.
- Δ. Η έλλειψη τροφίμων δεν συνδέεται άμεσα με σοβαρά προβλήματα στον πληθυσμό.

009. Με το φάσμα της πείνας έρχονται αντιμέτωποι:

- A. Μόνο άνθρωποι από τις υπανάπτυκτες χώρες.
- B. Περίπου 2 δισεκατομμύρια άνθρωποι.
- Γ. Άνθρωποι που πρωταγωνιστούν στις εξεγέρσεις της πείνας.
- Δ. Άνθρωποι από τις υπανάπτυκτες, αλλά ακόμα και τις ανεπτυγμένες χώρες.

010. Ο κ. Γκοτζαμάνης εισηγείται για την αντιμετώπιση του λιμού:

- A. Την ενίσχυση των αποστολών χρημάτων από τη διεθνή κοινότητα και τις μεγάλες εταιρείες.
- B. Την ανάπτυξη των καλλιεργειών η οποία θα βασίζεται σε καθιερωμένες μορφές καλλιέργειας και θα σέβεται τις αρχές της οικολογίας.
- Γ. Την ένταξη ολόκληρων περιοχών, ποταμών και λιμνών σε προγράμματα προστασίας, ούτως ώστε τα νερά να είναι πόσιμα.
- Δ. Τον περιορισμό της αλόγιστης χρήσης φυσικών και ανθρώπινων πόρων.

011. «Στις χώρες αυτές, όπου οι λιμοί, οι επιδημίες και οι πόλεμοι έχουν περιοριστεί σημαντικά, οι γυναίκες εξακολουθούν να γεννούν πολλά παιδιά». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. αναφορική ονοματική B. αναφορική επιρρηματική
- Γ. αιτιολογική Δ. πλάγια ερωτηματική

012. «Στις περιοχές αυτές βρίσκονται τα γονιμότερα εδάφη του πλανήτη μας, η καλλιέργεια των οποίων συχνά έχει εγκαταλειφθεί». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. αντικείμενο B. υποκείμενο Γ. κατηγορούμενο Δ. προσδιορισμός

013. «Ας υπενθυμίσουμε ότι η αναμενόμενη αυτή αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού κατά 3 δισεκατομμύρια θα οφείλεται αποκλειστικά στην αύξηση του πληθυσμού». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. αναφορική ονοματική B. τελική Γ. κύρια Δ. ειδική

014. «Το φαινόμενο της πείνας αποτελεί μια θλιβερή πραγματικότητα όχι μόνο για τις υπανάπτυκτες αλλά και για τις ανεπτυγμένες χώρες του πλανήτη». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι:

- A. μεταβατικό B. συνδυετικό Γ. αμετάβατο Δ. απρόσωπο

015. «Με βάση πρόσφατα στοιχεία του ΟΗΕ, το εισόδημα των 49 φτωχότερων χωρών του κόσμου είναι μικρότερο από αυτό των τριών πλουσιότερων ανθρώπων του πλανήτη μας». Το υπογραμμισμένο επίθετο είναι διατυπωμένο σε:

- A. μονολεκτικό συγκριτικό βαθμό B. περιφραστικό συγκριτικό βαθμό
- Γ. σχετικό υπερθετικό βαθμό Δ. απόλυτο υπερθετικό βαθμό

016. «Ο υδροφόρος ορίζοντας είναι ήδη μολυσμένος από τα φυτοφάρμακα και την αλόγιστη δράση των βιομηχανιών». Ποια λέξη είναι αντίθετη της υπογραμμισμένης;
- A. συνετή B. αθεώρητη Γ. συνισταμένη Δ. αδικαιολόγητη
017. Ποια από τις επόμενες προτάσεις είναι διατυπωμένη σωστά; Επιλέξτε τη σωστή απάντηση:
- A. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες παρήγαγαν το 2010 πολύ λίγα αγροτικά προϊόντα.
B. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες έχουν παράγει το 2010 πολύ λίγα αγροτικά προϊόντα.
Γ. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες θα είχαν παράγει το 2010 πολύ λίγα αγροτικά προϊόντα.
Δ. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες είχαν παράξει το 2010 πολύ λίγα αγροτικά προϊόντα.
018. Ποια από τις επόμενες προτάσεις είναι διατυπωμένη σωστά; Επιλέξτε τη σωστή απάντηση:
- A. Μέχρι το 1950 ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο θεωράτο ένα πρόβλημα μικρής σημασίας.
B. Μέχρι το 1950 ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο εθεωρούντο ένα πρόβλημα μικρής σημασίας.
Γ. Μέχρι το 1950 ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο εθεωρείτο ένα πρόβλημα μικρής σημασίας.
Δ. Μέχρι το 1950 ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο εθεωρούνταν ένα πρόβλημα μικρής σημασίας.
019. Επιλέξτε την ορθά διατυπωμένη πρόταση:
- A. Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ ρώτησε τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Οικονομικών της Σιέρα Λεόνε: «Κύριοι, ικανοποιήστε με τα χρήματα που σας δίνει η διεθνής κοινότητα;».
B. Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ ρώτησε τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Οικονομικών της Σιέρα Λεόνε: «Κύριοι, ικανοποιήστε με τα χρήματα που σας δίνει η διεθνής κοινότητα;».
Γ. Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ ρώτησε τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Οικονομικών της Σιέρα Λεόνε: «Κύριοι, ικανοποιούστε με τα χρήματα που σας δίνει η διεθνής κοινότητα;».
Δ. Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ ρώτησε τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Οικονομικών της Σιέρα Λεόνε: «Κύριοι, ικανοποιείστε με τα χρήματα που σας δίνει η διεθνής κοινότητα;».

020. Επιλέξτε την ορθά διατυπωμένη πρόταση:

- A. Στο παρελθόν και επί σειρά πολλών ετών οι πλούσιες χώρες ανέβαλαν τη χορήγηση χρηματικών ποσών στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας.
- B. Στο παρελθόν και επί σειρά πολλών ετών οι πλούσιες χώρες ανάβαλλαν τη χορήγηση χρηματικών ποσών στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας.
- Γ. Στο παρελθόν και επί σειρά πολλών ετών οι πλούσιες χώρες ανέβαλλαν τη χορήγηση χρηματικών ποσών στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας.
- Δ. Στο παρελθόν και επί σειρά πολλών ετών οι πλούσιες χώρες ανάβαλαν τη χορήγηση χρηματικών ποσών στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας.

021. Επιλέξτε την ορθά διατυπωμένη πρόταση:

- A. Στη συζήτηση που έγινε στον ΟΗΕ για το πρόβλημα του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική παρενέβει και ο υπουργός της Μπουρκίνα Φάσο.
- B. Στη συζήτηση που έγινε στον ΟΗΕ για το πρόβλημα του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική παρενέβη και ο υπουργός της Μπουρκίνα Φάσο.
- Γ. Στη συζήτηση που έγινε στον ΟΗΕ για το πρόβλημα του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική παρενέβηκε και ο υπουργός της Μπουρκίνα Φάσο.
- Δ. Στη συζήτηση που έγινε στον ΟΗΕ για το πρόβλημα του υποσιτισμού στην υποσαχάρια Αφρική παρανέβη και ο υπουργός της Μπουρκίνα Φάσο.

022. «Ακόμη και σήμερα 850 εκατομμύρια άνθρωποι δε διαθέτουν αρκετή τροφή για να ζήσουν». Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;

- A. δεν παραθέτουν B. δεν παρέχουν
- Γ. δεν καταθέτουν Δ. δεν έχουν

023. «Ο παγκόσμιος πληθυσμός αγγίζει σήμερα τα 7 δισεκατομμύρια, ενώ, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΟΗΕ, αναμένεται να ξεπεράσει τα 10 δισεκατομμύρια το 2050». Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;

- A. να ξεχάσει B. να υπερβεί Γ. να υπολογιστεί Δ. να αυξηθεί

024. «Είναι προφανές ότι το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών συνεχώς διευρύνεται ακόμη και σήμερα, καθώς 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι στον πλανήτη μας προσπαθούν να επιβιώσουν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα». Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;

- A. πρόδηλο B. εύκολο Γ. κατανοπτό Δ. σαφές

025. «Μια ανάπτυξη που [...] θα συμβάλλει στην επισιτιστική ασφάλεια των πληθυσμών του Τρίτου Κόσμου, προσφέροντάς τους παράλληλα τη δυνατότητα να

παραμένουν στον τόπο τους». Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;

- A. θα συμβιβάζει B. θα αυξάνει Γ. θα συντελεί Δ. θα προμηθεύει

Σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες για τη μορφή της εξέτασης για την εισαγωγή στα Πρότυπα Γυμνάσια, μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν οι ασκήσεις 1 (σελίδες 61 & 62), 4 (σελίδα 63), 5 (σελίδες 63 & 64) και 6 (σελίδα 64).

12. Η προσωπικότητα του Λεονάρντο ντα Βίντσι

001. Σύμφωνα με το κείμενο, ο Λεονάρντο ντα Βίντσι:

- A. Δεν είχε γίνει αποδεκτός από τους ηγεμόνες και τους στρατηγούς της εποχής του.
 B. Οι ηγεμόνες και οι στρατηγοί της εποχής του επιδίωκαν να συνεργαστούν μαζί του, για την κατασκευή σημαντικών έργων.
 Γ. Ζητούσε από διάφορους ηγεμόνες να του αναθέσουν κάποια εργασία.
 Δ. Αντιμετωπιζόταν με επιφύλαξη από όλους.

002. Ο συγγραφέας του κειμένου:

- A. Εμφανίζεται σίγουρος για την αιτία που έκανε τον Λεονάρντο ντα Βίντσι να γράφει από τα δεξιά προς τα αριστερά.
 B. Δεν εμφανίζεται και τόσο βέβαιος για την αιτία που έκανε τον Λεονάρντο ντα Βίντσι να γράφει από τα δεξιά προς τα αριστερά.
 Γ. Θεωρεί ότι δικαίως ο Λεονάρντο ντα Βίντσι έγραφε από τα δεξιά προς τα αριστερά.
 Δ. Πιστεύει με βεβαιότητα ότι ο Λεονάρντο ντα Βίντσι έγραφε με αυτόν τον τρόπο, για να αποκρύψει τα όσα εκείνος πίστευε.

003. Η δημιουργικότητα του Ντα Βίντσι διασώθηκε, επειδή:

- A. Έγραφε με έναν ασυνήθιστο τρόπο.
 B. Ο ίδιος μερίμνησε να διαφυλάξει τις σημειώσεις του.
 Γ. Έτυχε να εργαστεί σε ένα διάσημο εργαστήριο της Φλωρεντίας, όπου τα σχέδια φυλάσσονταν με προσοχή.
 Δ. Διαφυλάχθηκαν τα σχέδιά του από όσους τον θαύμαζαν, αλλά και από όσους μαθήτησαν κοντά του.

004. Από τη μελέτη του κειμένου αντιλαμβανόμαστε ότι ο Λεονάρντο ντα Βίντσι:

- A. Βασιζόταν σε σημαντικό βαθμό στα κείμενα των κλασικών Ελλήνων και Ρωμαίων συγγραφέων.
 B. Θεωρούσε ασήμαντα τα λατινικά και τα ελληνικά.
 Γ. Ήθελε να ελέγχει ο ίδιος όσα μελετούσε και έκανε πειράματα, για να επιλύει τα ποιήματα προβλήματα.

Δ. Πίστευε ότι η εκπαίδευση που έλαβε στο εργαστήριο του Αντρέα ντελ Βερόκιο ήταν αρκετή για να διαπρέψει ως καλλιτέχνης.

005. Στο εργαστήριο του Ντελ Βερόκιο ο Λεονάρντο ντα Βίντσι:

- A. Διδάχθηκε ό,τι αφορούσε τη χρήση του χρώματος.
- B. Διδάχθηκε ό,τι σχετίζεται με το κυτήριο.
- Γ. Έμαθε να παρατηρεί προσεκτικά πίνακες και γλυπτά.
- Δ. Έμαθε τα σχετικά με το κυτήριο και διδάχθηκε ό,τι αφορά την προοπτική και τη χρήση του χρώματος.

006. Ποιοι από τους ακόλουθους χαρακτηρισμούς θα μπορούσαν να αποδοθούν καλύτερα στον Λεονάρντο ντα Βίντσι;

- A. αδιάκριτος, αλαζών, αδιάφορος, επινοητικός, ασυνεπής
- B. ευφυής, αγνωστικιστής, εγωιστής, ερευνητικός, απόμακρος
- Γ. ευφυής, επινοητικός, φιλοπερίεργος, ερευνητικός, ασυνεπής
- Δ. τυπικός, φιλοπερίεργος, παρατηρητικός, εγωιστής, απόμακρος

007. Σύμφωνα με το κείμενο:

- A. Από το εργαστήριο του Αντρέα ντελ Βερόκιο «αποφοίτησαν» πολλοί σημαντικοί ζωγράφοι.
- B. Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι αξιοποίησε τις κινήσεις των ζώων, για να κατασκευάσει μια μηχανή που θα διέσχιζε το νερό.
- Γ. Μόνο ορισμένα πράγματα τραβούσαν την προσοχή του Λεονάρντο ντα Βίντσι.
- Δ. Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι ολοκλήρωνε εγκαίρως τις παραγγελίες που λάμβανε.

008. Διαβάστε την ακόλουθη πρόταση και συμπληρώστε με τον σωστό τύπο:

«Η Μόνα Λίζα, ο διάσημος πίνακας του Λεονάρντο ντα Βίντσι, δείχνει μια _____ γοπευτική και αινιγματική φυσιογνωμία».

- A. πολύ
- B. πολλή
- Γ. πολύ
- Δ. πολλοί

009. Διαβάστε την ακόλουθη πρόταση και συμπληρώστε με τον σωστό τύπο:

«Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι πολλές φορές _____ αιτήματα διάφορων πλούσιων κατοίκων της Τοσκάνης, οι οποίοι ήθελαν να παραγγείλουν κάτι που δεν συμβάδιζε με τα καλλιτεχνικά γούστα του διάσημου καλλιτέχνη».

- A. απόρριψε
- B. απέρριπτε
- Γ. απόριπτε
- Δ. απέριψε

010. Διαβάστε την ακόλουθη πρόταση και συμπληρώστε με τον σωστό τύπο:

«Στη Γαλλία του 15ου αιώνα _____ ορισμένα καλλιτεχνικά στοιχεία από την αναγεννησιακή Ιταλία, όπως ο σχεδιασμός των ανθρώπινων μορφών».

- A. εισηχθήκαν
- B. εισάγκαν
- Γ. εισήχθησαν
- Δ. εισήχθισαν

011. Σύμφωνα με το κείμενο, ο Λεονάρντο ντα Βίντσι:

- A. Μελετούσε τα ζώα, για να τα αξιοποιήσει στους πίνακές του και για να δημιουργήσει μηχανές που θα πετούσαν.
- B. Ήρθε σε ρήξη με τον δάσκαλό του.
- Γ. Μελέτησε το πόσο επηρεάζει η ατμόσφαιρα τα κοντινά προς εμάς αντικείμενα.
- Δ. Για την εύρεση της αλήθειας στηριζόταν τόσο στους κλασικούς συγγραφείς όσο και στην παρατήρηση του ορατού κόσμου.

012. «Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι έμαθε να μελετά φυτά και περίεργα ζώα, για να τα εντάξει στους πίνακές του». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. αναφορική B. βουληπτική Γ. αιτιολογική Δ. τελική

013. «Στο εργαστήρι του Αντρέα ντελ Βερόκιο, [...] θα πρέπει να του δίδαξαν καλά τις αρχές της προοπτικής και της χρήσης του χρώματος». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο B. άμεσο αντικείμενο
- Γ. έμμεσο αντικείμενο Δ. κατηγορούμενο

014. «Μαθήτεψε σ' ένα από τα κυριότερα εργαστήρια της Φλωρεντίας, το εργαστήρι του Αντρέα ντελ Βερόκιο, που ήταν ξακουστός ζωγράφος και γλύπτης». Η υπογραμμισμένη λέξη συντακτικά είναι:

- A. υποκείμενο B. άμεσο αντικείμενο
- Γ. έμμεσο αντικείμενο Δ. κατηγορούμενο

015. «Μαθήτεψε σ' ένα από τα κυριότερα εργαστήρια της Φλωρεντίας, το εργαστήρι του Αντρέα ντελ Βερόκιο». Το υπογραμμισμένο ουσιαστικό συντακτικά δηλώνει:

- A. σε ποιον ανήκει κάτι B. τόπο Γ. ιδιότητα Δ. μέτρηση χώρου

016. «Στην περίπτωση άλλων προικισμένων νέων, η εκπαίδευση αυτή θα ήταν αρκετή για να γίνουν αξιοσέβαστοι καλλιτέχνες. Πράγματι, πολλοί καλοί ζωγράφοι βγήκαν από το εργαστήρι του Βερόκιο». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. υποτακτικός σύνδεσμος B. προτασιακό επίρρημα
- Γ. τροπικό επίρρημα Δ. παρατακτικός σύνδεσμος

017. «Ο Λεονάρντο, όμως, ήταν κάτι περισσότερο από ένα προικισμένο παιδί». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:

- A. υποτακτικός σύνδεσμος B. προτασιακό επίρρημα
- Γ. τροπικό επίρρημα Δ. παρατακτικός σύνδεσμος

018. «Όσο περισσότερο μελετάμε αυτά τα χειρόγραφα, τόσο λιγότερο καταλαβαίνουμε πώς μπορούσε ο ίδιος άνθρωπος να έχει τέτοια επίδοση σε όλους αυτούς τους διαφορετικούς τομείς της έρευνας». Η υπογραμμισμένη πρόταση είναι:

- A. ειδική ως αντικείμενο στο ρήμα «καταλαβαίνουμε»
 B. ειδική ως υποκείμενο το ρήμα «καταλαβαίνουμε»
 Γ. πλάγια ερωτηματική ως αντικείμενο στο ρήμα «καταλαβαίνουμε»
 Δ. πλάγια ερωτηματική ως υποκείμενο στο ρήμα «καταλαβαίνουμε»
019. «Την εποχή που οι σοφοί στα πανεπιστήμια βασιζόνταν στο κύρος των αρχαίων συγγραφέων, ο Λεονάρντο δε θα παραδεχόταν ποτέ ό,τι διάβαζε χωρίς να το ελέγξει». Η υπογραμμισμένη λέξη είναι:
 A. προσωπική αντωνυμία B. αναφορική αντωνυμία
 Γ. αόριστο άρθρο Δ. οριστικό άρθρο
020. Παρατηρούσε και ανέλυε [...] το πέταγμα των εντόμων και των πουλιών, πράγμα που τον βοήθησε να εφεύρει μια ιπτάμενη μηχανή». Το υπογραμμισμένο ρήμα είναι διατυπωμένο σε:
 A. οριστική αορίστου B. εξακολουθητική υποτακτική
 Γ. συνοπτική υποτακτική Δ. συντελεσμένη υποτακτική
021. «Έμαθε να μελετά φυτά και περίεργα ζώα, για να τα εντάξει στους πίνακές του». Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;
 A. να αποκαταστήσει B. να υποτάξει
 Γ. να αποτελέσει Δ. να συμπεριλάβει
022. «Ο Λεονάρντο [...] ήταν μια μεγαλοφυΐα που η διανοητική της δύναμη θα παραμείνει για πάντα αντικείμενο απορίας και θαυμασμού». Σε τι αναφέρεται η υπογραμμισμένη λέξη;
 A. στις ικανότητες στοχασμού B. στις διανεμητικές ικανότητες
 Γ. στις ικανότητες διαπίστευσης Δ. στις γενικές ικανότητες
023. «Όσο περισσότερο μελετάμε αυτά τα χειρόγραφα, τόσο λιγότερο καταλαβαίνουμε πώς μπορούσε ο ίδιος άνθρωπος να έχει τέτοια επίδοση σε όλους αυτούς τους διαφορετικούς τομείς της έρευνας και να συνεισφέρει σημαντικά σε όλους». Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη;
 A. να συμβάλει B. να συνοπολογίσει
 Γ. να συναποφασίσει Δ. να συνενώσει
024. «Οι μαθητές και οι θαυμαστές του διαφύλαξαν με προσοχή τα σχέδια και τα σημειωματάριά του». Ποια είναι η αντίθετη της υπογραμμισμένης λέξης;
 A. επιπολαιότητα B. προσποίηση Γ. αμέλεια Δ. αστάθεια
025. «Ο Λεονάρντο [...] άρχιζε κάποιο έργο και το άφηνε ατελείωτο, παρά τις επίμονες παρακλήσεις του πελάτη». Ποια είναι η συνώνυμη της υπογραμμισμένης λέξης;
 A. παρατηρήσεις B. κατακλίσεις Γ. εγκλήσεις Δ. εκκλήσεις

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ταντ, ο χαμένος εξερευνητής

001. Β 002. Γ 003. Γ 004. Β 005. Δ
 006. Α 007. Β 008. Β 009. Δ 010. Β
 011. Β 012. Β 013. Β 014. Γ 015. Β
 016. Α 017. Β 018. Δ 019. Α 020. Α
 021. Β 022. Β 023. Β 024. Γ 025. Γ

2. Σμύρνη: η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης (1900-1922)

001. Α 002. Γ 003. Δ 004. Γ 005. Β
 006. Α 007. Δ 008. Γ 009. Δ 010. Δ
 011. Α 012. Β 013. Β 014. Β 015. Α
 016. Γ 017. Β 018. Γ 019. Β 020. Γ
 021. Β 022. Α 023. Α 024. Γ 025. Δ

3. Όταν μεγαλώσω θα γίνω... αρχαιολόγος!

001. Δ 002. Β 003. Β 004. Β 005. Δ
 006. Α 007. Α 008. Β 009. Δ 010. Β
 011. Β 012. Δ 013. Β 014. Γ 015. Δ
 016. Δ 017. Α 018. Δ 019. Α 020. Α
 021. Δ 022. Γ 023. Α 024. Γ 025. Γ

4. Τα παιδιά της ελευθερίας – η φυλή των Μοκέν στην Ταϊλάνδη

001. Δ 002. Β 003. Β 004. Α 005. Δ
 006. Δ 007. Δ 008. Γ 009. Β 010. Γ
 011. Δ 012. Δ 013. Γ 014. Α 015. Α
 016. Β 017. Δ 018. Γ 019. Β 020. Γ
 021. Δ 022. Α 023. Α 024. Β 025. Γ

5. Οικο-λογική και ευαισθησία από τη Δανία

001. Γ 002. Δ 003. Δ 004. Α 005. Β
 006. Α 007. Α 008. Δ 009. Γ 010. Β
 011. Γ 012. Α 013. Α 014. Δ 015. Α
 016. Β 017. Γ 018. Δ 019. Γ 020. Β
 021. Γ 022. Δ 023. Γ 024. Γ 025. Β

6. Μια... Ανάβρα σεβασμού στο περιβάλλον!

001. Β 002. Β 003. Δ 004. Γ 005. Β
 006. Α 007. Α 008. Α 009. Β 010. Δ
 011. Γ 012. Δ 013. Β 014. Α 015. Β
 016. Β 017. Δ 018. Δ 019. Γ 020. Δ
 021. Β 022. Δ 023. Β 024. Δ 025. Β

7. «Μόνο μέσα σε ένα μουσείο δεν υπάρχουν αγράμματοι!»

001. Δ 002. Α 003. Β 004. Α 005. Γ
006. Γ 007. Α 008. Α 009. Β 010. Δ
011. Γ 012. Δ 013. Β 014. Δ 015. Α
016. Β 017. Δ 018. Α 019. Β 020. Δ
021. Β 022. Γ 023. Β 024. Β 025. Α

8. Παιδιά σε θέσεις αληθινής ευθύνης!

001. Δ 002. Β 003. Α 004. Γ 005. Β
006. Β 007. Γ 008. Δ 009. Α 010. Γ
011. Δ 012. Α 013. Β 014. Δ 015. Α
016. Α 017. Β 018. Β 019. Δ 020. Β
021. Γ 022. Γ 023. Δ 024. Α 025. Γ

9. Μαθητές σε ρόλο διαμεσολαβητή

001. Β 002. Α 003. Δ 004. Γ 005. Β
006. Α 007. Δ 008. Γ 009. Δ 010. Β
011. Γ 012. Δ 013. Δ 014. Β 015. Β
016. Δ 017. Δ 018. Β 019. Β 020. Γ
021. Γ 022. Α 023. Δ 024. Α 025. Β

10. Λωξάντρα

001. Α 002. Β 003. Γ 004. Α 005. Δ
006. Δ 007. Δ 008. Β 009. Δ 010. Β
011. Α 012. Γ 013. Γ 014. Β 015. Δ
016. Γ 017. Γ 018. Β 019. Β 020. Α
021. Β 022. Δ 023. Δ 024. Β 025. Α

11. Ο υπερπληθυσμός και ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο

001. Β 002. Β 003. Δ 004. Γ 005. Δ
006. Α 007. Γ 008. Γ 009. Δ 010. Β
011. Β 012. Β 013. Δ 014. Β 015. Γ
016. Α 017. Α 018. Γ 019. Δ 020. Γ
021. Β 022. Δ 023. Β 024. Α 025. Γ

12. Η προσωπικότητα του Λεονάρντο ντα Βίντσι

001. Β 002. Β 003. Δ 004. Γ 005. Δ
006. Γ 007. Α 008. Α 009. Β 010. Γ
011. Α 012. Δ 013. Β 014. Δ 015. Β
016. Β 017. Δ 018. Γ 019. Β 020. Γ
021. Δ 022. Α 023. Α 024. Γ 025. Δ

ΘΕΜΑΤΑ 2020 [Πηγή: <https://depps.minedu.gov.gr>]

➡ «Δελφοί»

Οι Δελφοί ήταν ένας από τους ιερότερους τόπους στην αρχαία Ελλάδα. Θεωρούνταν ο «ομφαλός της γης» και παριστανόταν συμβολικά με έναν λίθινο «ομφαλό», ο οποίος σήμερα βρίσκεται στο αρχαιολογικό μουσείο της περιοχής. Σύμφωνα με τον μύθο, στους Δελφούς χτίστηκαν πολλοί ναοί. Οι κάτοικοι των Δελφών ήταν υπερήφανοι για την ομορφιά της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής τους, αφού, κατά την κλασική περίοδο, συναγωνίζονταν τις τέχνες της Αθήνας. Εκεί ήταν ο ναός του Απόλλωνα, εκεί γίνονταν τα «Πύθια», που εξελίχθηκαν τόσο, ώστε μόνον οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν μεγαλύτερη αίγλη.

Το μαντείο των Δελφών αποτελούσε για πολλούς αιώνες μια σημαντική δύναμη τόσο στην πολιτική όσο και στην ιδιωτική ζωή. Με αμφίσημους στίχους προέλεγε την κατάρρευση των αυτοκρατοριών και τις επιτυχίες της Αθήνας, αλλά και το αποτέλεσμα εικασιών και ταξιδιών.

Το νερό της λίμνης Κασταλίας, πηγής των Μουσών, ήταν στην αρχαιότητα το πολυπόθητο ποτό ενός επίδοξου ποιητή.

[Richard Stoneman, *Φιλολογικές διαδρομές στην Ελλάδα*,
μτφρ. Σώτη Τριανταφύλλου, Πατάκης, Αθήνα 1998]

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με το νόημα του κειμένου;

- A. Στο μαντείο των Δελφών δίνονταν ξεκάθαρα και με σαφήνεια οι χρησμοί.
- B. Στους Δελφούς η τέχνη δεν ήταν πολύ υψηλού επιπέδου.
- Γ. Οι Δελφοί κατά την αρχαιότητα θεωρούνταν μια απόκεντρη ελληνική πόλη.
- Δ. Στους Δελφούς διοργανώνονταν αθλητικοί αγώνες.

002. Σύμφωνα με το νόημα του κειμένου, το νερό της λίμνης Κασταλίας:

- A. μπορούσε να εμπνεύσει κάποιον που ήθελε να γίνει ποιητής
- B. επιτρεπόταν για χρήση μόνο από τους ποιητές
- Γ. ήταν τόσο ιερό, που το χρησιμοποιούσαν οι μάντιες
- Δ. ήταν αυτό που έπιναν οι Μούσες

003. Την ίδια σημασία με το επίθετο «πολυπόθητο», έτσι όπως χρησιμοποιείται στο κείμενο, έχει η λέξη:

- A. περίτρανο
- B. περιζήτητο
- Γ. αποτρόπαιο
- Δ. περιβλεπτο

004. Το ουσιαστικό «αίγλη» στη φράση «οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν μεγαλύτερη αίγλη» μπορεί να αντικατασταθεί με τη λέξη:

- A. ακτινοβολία
- B. επίδοση
- Γ. συμμετοχή
- Δ. επιδοκιμασία

005. Το νόημα της λέξης «αμφίσημους» το αποδίδει με μεγαλύτερη ακρίβεια η λέξη:
 Α. διφορούμενους Β. παράξενους Γ. διάσημους Δ. ακατανόητους

006. Στη φράση «ομφαλός της γης» διακρίνεται το σχήμα λόγου:
 Α. παρομοίωση Β. μεταφορά Γ. προσωποποίηση Δ. αντίθεση

007. Το επίθετο «ιερότερους» στη φράση «από τους ιερότερους τόπους» είναι:
 Α. θετικού βαθμού Β. συγκριτικού βαθμού περιφραστικό
 Γ. συγκριτικού βαθμού μονολεκτικό Δ. υπερθετικού βαθμού

008. Το ρήμα «χτίστηκαν» είναι:
 Α. οριστική παρατατικού ενεργητικής φωνής
 Β. οριστική αορίστου ενεργητικής φωνής
 Γ. οριστική παρατατικού παθητικής φωνής
 Δ. οριστική αορίστου παθητικής φωνής

009. Η πρόταση «ώστε μόνον οι Ολυμπιακοί αγώνες είχαν μεγαλύτερη αίγλη» δηλώνει:

Α. σκοπό Β. αιτία Γ. εναντίωση Δ. αποτέλεσμα

010. Στην πρόταση «Οι κάτοικοι των Δελφών ήταν υπερήφανοι για την ομορφιά της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής τους», η λέξη «υπερήφανοι» είναι:

Α. υποκείμενο Β. αντικείμενο
 Γ. κατηγορούμενο Δ. επιθετικός προσδιορισμός

➤ «Το ιερό της Αίγινας»

Ο ναός δεσπόζει στην κορυφή πευκόφυτου λόφου στο βορειοανατολικό μέρος της Αίγινας. Είναι το σπουδαιότερο μνημείο που σώζεται από το ιερό, το οποίο ήταν αφιερωμένο στη θεότητα Αφαία και φαίνεται ότι είχε ιδρυθεί σε χώρο όπου υπήρχε λατρευτική δραστηριότητα ήδη από τη μυκηναϊκή εποχή. Ο Πausanίας (2.30.3-5) αναφέρει τον μύθο για την Αφαία και την ταυτίζει με την κρητική θεά Βριτόμαρτι-Δίκτυννα, άποψη που είναι σήμερα αποδεκτή από τους ερευνητές. Ο ναός κτίσθηκε γύρω στο 500 π.Χ. και είναι ο δεύτερος πώρινος, που οικοδομήθηκε στην ίδια περίπου θέση και με τον ίδιο προσανατολισμό. Ο πρωιμότερος δωρικός ναός χρονολογείται περίπου στο 570-560 π.Χ. και καταστράφηκε από πυρκαγιά γύρω στο 510 π.Χ. Την εποχή της ανοικοδόμησης του νέου ναού το ιερό πήρε την οριστική του μνημειακή διαμόρφωση. [...] Το ιερό της Αφαιάς δεν διατηρήθηκε για μεγάλο διάστημα. Η αθηναϊκή επιβολή στην Αίγινα από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. είχε και εδώ τον αντίκτυπό της. Βαθμιαία το ιερό παρήκμασε και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώθηκαν τον 4ο αι. π.Χ. Ο 3ος αιώνας π.Χ. ήταν περίοδος μεγάλης παρακμής και προς το τέλος του 2ου αι. π.Χ. ο χώρος είχε πια εγκαταλειφθεί.

Ο ναός είναι δωρικός περιπτερος, με κιονοστοιχία 12 κίωνων στις μακρές και 6 στις στενές πλευρές. Οι κίονες είναι μονολιθικοί με 20 ραβδώσεις, εκτός από τρεις της βόρειας πλευράς, που αποτελούνται από σπονδύλους. [...] Τα γλυπτά των αετωμάτων και τα ακρωτήρια της στέγης ήταν από παριανό μάρμαρο και έφεραν χρώματα. Το θέμα και των δύο αετωμάτων είναι οι μυθικές εκστρατείες στην Τροία, στις οποίες διακρίθηκαν Αιγινήτες ήρωες. Στο ανατολικό αέτωμα απεικονίζεται η παλαιότερη εκστρατεία, με τον Ηρακλή κατά του βασιλιά της Τροίας Λαομέδοντα, στην οποία έλαβε μέρος ο Τελαμών, γιος του Αιακού. Στο δυτικό αέτωμα απεικονίζεται η νεότερη εκστρατεία με τον Αγαμέμνονα κατά του Πριάμου, στην οποία διακρίθηκαν τρεις απόγονοι του Αιακού, ο Αίας, ο Τεύκρος και ο Αχιλλέας. Παρούσα και στις δύο εκστρατείες είναι η Αθηνά, ως η κεντρική μορφή κάθε αετώματος. Το δυτικό αέτωμα απηχεί την αισθητική του 6ου αι. π.Χ., ενώ το ανατολικό με τη μεγαλύτερη κινητικότητα των μορφών και την απουσία σχηματοποίησης παραπέμπει στις αρχές του 5ου αι. π.Χ.

[Ελένη Παπασταύρου, πληροφοριακός κόμβος ΟΔΥΣΣΕΑΣ, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, <http://odysseus.culture.gr> (απόσπασμα)]

011. Ο ναός στον οποίο αναφέρεται το απόσπασμα ήταν αφιερωμένος:

- Β. στη θεά Αθηνά Β. στην Αφαία
Γ. στον Ηρακλή Δ. στη Βριτόμαρτι-Δίκτυνα

012. Το παραπάνω απόσπασμα προέρχεται από:

- Α. τουριστικό οδηγό Β. αρχαιολογικό οδηγό
Γ. αρχαιολογική διάλεξη Δ. εκπαιδευτικό έντυπο

013. Ο ναός κτίστηκε τον:

- Α. 6ο αι. π.Χ. Β. 5ο αι. π.Χ. Γ. 4ο αι. π.Χ. Δ. 3ο αι. π.Χ.

014. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο απόσπασμα;

- Α. Ο ναός ήταν μυκηναϊκής εποχής.
Β. Στο δυτικό αέτωμα του ναού απεικονίζονται Αιγινήτες ήρωες.
Γ. Η παρακμή του ναού οφείλεται στην κυριαρχία της Αθήνας.
Δ. Ο ναός δεν έχει κίονες στη βόρεια πλευρά.

015. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο απόσπασμα;

- Α. Η μορφή του Τελαμώνα είναι πιο κινητική από τη μορφή του Αίαντα.
Β. Όλοι οι κίονες του ναού είναι σπονδυλωτοί.
Γ. Τα γλυπτά του ανατολικού αετώματος έφεραν χρώματα.
Δ. Ο Τρωικός πόλεμος απεικονίζεται στο ανατολικό αέτωμα του ναού.

016. Η λέξη «δεσπόζει» είναι συνώνυμη με τη λέξη:

- A. εξουσιάζει B. κυριαρχεί Γ. προβάλλει Δ. φαίνεται

017. Η λέξη «πρωιότερος» έχει ως αντίθετή της τη λέξη:

- A. μεταγενέστερος B. καθυστερημένος
Γ. πρόωρος Δ. παλαιότερος

018. Η λέξη «απεικονίζεται» έχει την ίδια σημασία με τη λέξη:

- A. ζωγραφίζεται B. αναφέρεται Γ. παριστάνεται Δ. παρατίθεται

019. Η λέξη «βαθμιαία» έχει την ίδια σημασία με τη λέξη:

- A. απότομα B. παροδικά Γ. γρήγορα Δ. σταδιακά

020. «Βαθμιαία το ιερό παρήκμασε και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώθηκαν τον 4ο αι. π.Χ.». Η ίδια φράση στον ενεστώτα είναι:

- A. Βαθμιαία το ιερό παρηκμάζει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώνονται τον 4ο αι. π.Χ.
B. Βαθμιαία το ιερό παρακμάζει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώνονται τον 4ο αι. π.Χ.
Γ. Βαθμιαία το ιερό παρακμάσει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώνονται τον 4ο αι. π.Χ.
Δ. Βαθμιαία το ιερό παρακμάζει και μόνο λίγες εργασίες επισκευών σημειώθηκαν τον 4ο αι. π.Χ.

021. Η λέξη «βαθμιαία» στην πρόταση «Βαθμιαία το ιερό παρήκμασε» είναι:

- A. ουσιαστικό B. επίθετο Γ. μετοχή Δ. επίρρημα

022. Ποια από τις παρακάτω φράσεις φανερώνει αιτία;

- A. από σπονδύλους B. από τη μυκηναϊκή εποχή
Γ. από τους ερευνητές Δ. από πυρκαγιά

023. Η λέξη «παρούσα» είναι:

- A. υποκείμενο στο ρήμα «είναι» B. αντικείμενο στο ρήμα «είναι»
Γ. κατηγορούμενο στη λέξη «Αθηνά» Δ. κατηγορούμενο στη λέξη «μορφή»

024. Σε ποια από τις παρακάτω φράσεις η λέξη «την» διαφέρει συντακτικά από τις άλλες;

- A. για την Αφαία B. την ταυτίζει
Γ. την οριστική διαμόρφωση Δ. την απουσία

025. Σωστός συλλαβισμός της λέξης «παρήκμασε» είναι:

- A. πα-ρή-κμα-σε B. παρ-ήκ-μα-σε
Γ. πα-ρήκ-μα-σε Δ. παρ-ή-κμα-σε

► Απαντήσεις εξετάσεων 2020

Δραστηριότητα (1) δ, Δραστηριότητα (2) α, Δραστηριότητα (3) β, Δραστηριότητα (4) α, Δραστηριότητα (5) α, Δραστηριότητα (6) β, Δραστηριότητα (7) γ, Δραστηριότητα (8) δ, Δραστηριότητα (9) δ, Δραστηριότητα (10) γ, Δραστηριότητα (11) β, Δραστηριότητα (12) β, Δραστηριότητα (13) α, Δραστηριότητα (14) γ, Δραστηριότητα (15) α, Δραστηριότητα (16) β, Δραστηριότητα (17) α, Δραστηριότητα (18) γ, Δραστηριότητα (19) δ, Δραστηριότητα (20) β, Δραστηριότητα (21) δ, Δραστηριότητα (22) δ, Δραστηριότητα (23) γ, Δραστηριότητα (24) β, Δραστηριότητα (25) γ

ΘΕΜΑΤΑ 2021 [Πηγή: <https://depps.minedu.gov.gr>]

1ο κείμενο

► Φως στα μυστήρια της προϊστορικής Κέρου

Πάει πολύς καιρός αφότου έκανα ελεύθερη κατασκήνωση στα Κουφονήσια, θυμάμαι όμως άριστα πόσο μας εξίταρε ο ευμεγέθης βράχος που ορθωνόταν μέσα από τη θάλασσα απέναντί μας. Ήταν η μυστηριώδης νήσος Κέρος, μόνιμο σκηνικό στο βάθος του ορίζοντα που μας δημιουργούσε δέος στο άκουσμα διάφορων ιστοριών και θρύλων για τα πλήθος αρχαία που βρίσκονταν θαμμένα εκεί, αλλά και για τους αρχαιοκάπηλους που τα λυμαίνονταν. Σχεδιάζαμε μάλιστα να την επισκεφθούμε με κάποιο βαρκάκι, κάτι που δεν κατορθώσαμε τελικά.

Αρκετά χρόνια αργότερα, το 2006, ο Βρετανός αρχαιολόγος Colin Renfrew ξεκίνησε νέες συστηματικές ανασκαφές «εκεί απέναντι», δηλαδή στην Κέρο, πιάνοντας το νήμα από εκεί που το είχε αφήσει η Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία τη δεκαετία του '60. Τα ευρήματα αποδείχθηκαν εντυπωσιακά, αναδιαμορφώνοντας τις γνώσεις μας για την Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο, μόλο που τα περισσότερα αντικείμενα που ανευρέθηκαν ήταν σπασμένα επί τούτου, ήδη από την αρχαιότητα.

Αν και πολλά μένουν ακόμα να διασαφηνιστούν, το ακατοίκητο σήμερα αυτό νησί μαζί με το γειτονικό Δασκαλιό, που κάποτε ήταν ενωμένο με την Κέρο, φαίνεται πως ήταν, τηρουμένων βεβαίως των αναλογιών, ένα μεγάλο αιγαιοπελαγίτικο «προσκύνημα», μια προϊστορική «Παναγία της Τήνου» με μεγάλη θρησκευτική αλλά επίσης στρατηγική σημασία, όντας και σπουδαίος εμπορικός καθώς επίσης συγκοινωνιακός κόμβος.

Τα ευρήματα από την Κέρο που παρουσιάζονται στην έκθεση «δες ΑΠΕΝΑΝΤΙ» συνδέονται με δυο μοναδικές αρχαιολογικές ανακαλύψεις που χρονολογούνται στην 3η χιλιετία π.Χ.:

Αφενός με έναν χώρο εναπόθεσης σπασμένων μαρμάρινων κυκλαδικών ειδωλίων, αλλά και τμημάτων ιδιαίτερων μαρμάρινων και κεραμικών αγγείων στη δυτική ακτή

της Κέρου, αφετέρου με τον οικισμό του Δασκαλιού στην ομώνυμη γειτονική νησίδα.

Στην πρώτη περίπτωση, φαίνεται πως η διαδικασία της θραύσης ήταν τελετουργική. Στην περίπτωση του Δασκαλιού, που κατά την Εποχή του Χαλκού αποτελούσε τμήμα της Κέρου, αποκαλύπτεται μια εγκατάσταση που διακρίνεται από οικοδομική συστηματοποίηση και πληθώρα επαφών τόσο με τα υπόλοιπα Κυκλαδονήσια, όσο και με πολιτισμούς πέραν αυτών.

Οι ανασκαφές στην Κέρο αναδεικνύουν τα χαρακτηριστικά μιας εξελιγμένης κυκλαδικής κοινωνίας που, 4.500 χρόνια πριν, ταξιδεύει, εφαρμόζει προχωρημένες τεχνικές γνώσεις, οδεύει με γοργά βήματα προς την αστικοποίηση και υιοθετεί σύνθετες τελετουργικές πρακτικές.

[Θοδωρής Αντωνόπουλος, lifo.gr, 15/06/2021

<https://www.lifo.gr/culture/arxaiologia/fos-sta-mystiria-tis-proistorikis-keroy?amp>]

001. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Ο συντάκτης του άρθρου εντυπωσιάστηκε από τα ευρήματα που είδε κατά την επίσκεψή του στην Κέρο.
- B. Ο αρχαιολόγος Colin Renfrew έκανε ανασκαφές στην Κέρο από τη δεκαετία του '60.
- Γ. Η Κέρος στα προϊστορικά χρόνια δεν ήταν ακατοίκητη.
- Δ. Μαρμάρια αγγεία και ειδώλια βρέθηκαν στα Κουφονήσια.

002. Δεν αναφέρεται ως αρχαιολογικός χώρος στο κείμενο το νησί:

- A. τα Κουφονήσια
- B. η Κέρος
- Γ. το Δασκαλιό
- Δ. κανένα

003. Η φράση «επί τούτου» σημαίνει:

- A. κατά λάθος
- B. σκοπίμως
- Γ. επί τόπου
- Δ. τυχαία

004. Η λέξη «εξελιγμένη» έχει την ίδια σημασία με τη λέξη:

- A. προηγμένη
- B. πλούσια
- Γ. οργανωμένη
- Δ. καλλιεργημένη

005. Το ρήμα της φράσης «αλλά και τους αρχαιοκάπηλους που τα λυμαίνονταν» έχει το ίδιο νόημα με το ρήμα:

- A. πουλούσαν
- B. αγόραζαν
- Γ. φυγάδευαν
- Δ. εκμεταλλεύονταν

006. Ο συντάκτης του άρθρου, όταν έβλεπε την Κέρο, ένιωθε:

- A. αγωνία
- B. αδιαφορία
- Γ. ενθουσιασμό
- Δ. όλα τα προηγούμενα

007. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις δεν είναι σωστή, σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η Κέρος στην αρχαιότητα ήταν απομονωμένη λόγω της θέσης της.
- B. Το Δασκαλιό στην αρχαιότητα ήταν ενωμένο με την Κέρο.
- Γ. Οι κάτοικοι της προϊστορικής Κέρου ήταν εξοικειωμένοι με τελετουργικές πρακτικές.
- Δ. Ο συντάκτης του άρθρου παραλληλίζει την Κέρο της εποχής του Χαλκού με την «Παναγία της Τήνου».

008. Ο ευμεγέθης (βράχος) σημαίνει:

- A. ευδιάκριτος B. αρκετά μεγάλος
Γ. εντυπωσιακός Δ. επιβλητικός

009. Δεν έχει παραθετικά το επίθετο:

- A. συστηματικές B. εντυπωσιακά Γ. γοργά Δ. τελετουργική

010. Η υπογραμμισμένη δευτερεύουσα πρόταση «φαίνεται πως η διαδικασία της θραύσης ήταν τελετουργική» είναι:

- A. ερωτηματική B. αναφορική Γ. υποκείμενο Δ. αντικείμενο

011. Η λέξη «συστηματικές» (ανασκαφές) έχει αντίθετη σημασία με τη λέξη:

- A. οργανωμένες B. ανοργάνωτες Γ. συνεχείς Δ. επιφανειακές

012. Η γενική της φράσης «η μυστηριώδης νήσος Κέρος» θα ήταν:

- A. της μυστηριώδη νήσου Κέρου
B. της μυστηριώδους νήσου Κέρου
Γ. της μυστηριώδους νήσου Κέρος
Δ. της μυστηριώδες νήσου Κέρος

013. «Οι ανασκαφές στην Κέρο αναδεικνύουν τα χαρακτηριστικά μιας εξελεγμένης κοινωνίας». Η παραπάνω φράση στην παθητική φωνή θα ήταν:

- A. Τα χαρακτηριστικά μιας εξελεγμένης κοινωνίας έχουν αναδειχθεί από τις ανασκαφές στην Κέρο.
B. Τα χαρακτηριστικά μιας εξελεγμένης κοινωνίας αναδείχθηκαν από τις ανασκαφές στην Κέρο.
Γ. Τα χαρακτηριστικά μιας εξελεγμένης κοινωνίας αναδεικνύονται από τις ανασκαφές στην Κέρο.
Δ. Τα χαρακτηριστικά μιας εξελεγμένης κοινωνίας θα αναδειχθούν από τις ανασκαφές στην Κέρο.

014. Η λέξη «προσκύνημα» στην πρόταση «Το Δασκαλιό φαίνεται πως ήταν ένα μεγάλο αιγαιοπελαγίτικο “προσκύνημα”» είναι:

- A. υποκείμενο B. αντικείμενο
Γ. κατηγορούμενο Δ. επιθετικός προσδιορισμός

015. Η μετοχή της πρότασης «Τα ευρήματα αποδείχθηκαν εντυπωσιακά, αναδιαμορφώνοντας τις γνώσεις μας για την Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο» μπορεί να αντικατασταθεί με τη δευτερεύουσα πρόταση:

- A. επειδή αναδιαμορφώνουν B. παρόλο που αναδιαμορφώνουν
Γ. μολονότι αναδιαμορφώνουν Δ. ενώ αναδιαμορφώνουν

2ο κείμενο

► Αναρρίχηση στην Αργολίδα

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80, ο Δημήτρης Σωτηράκης έχει αναρριχηθεί σε μεγάλα ορεινά συγκροτήματα του εξωτερικού και έχει ανοίξει πληθώρα αναρριχτικών και πεζοπορικών διαδρομών στα βουνά μας. Ως κάτοικος πλέον του Νομού Αργολίδας, σκαρφαλώνει σχεδόν καθημερινά στα αναρριχτικά πεδία της περιοχής παρέα με νέους, επίδοξους αναρριχητές –ντόπιους και επισκέπτες– και μοιράζεται μαζί μας την εμπειρία, την αγάπη του καθώς και πολύτιμες πληροφορίες για το διαρκώς ανερχόμενο αυτό άθλημα.

«Μετά από πολλά χρόνια διαβίωσης στην ασφυκτική πρωτεύουσα, αποφάσισα πριν τρία χρόνια να κάνω μια ποιοτική αλλαγή στη ζωή μου και καθόλου δεν το μετάνιωσα. Όλα έγιναν μετά από ένα φθινοπωρινό Σαββατοκύριακο στο Ναύπλιο, όπου βρέθηκα με έναν παλιόφιλο, με τον οποίο, πιτσιρικά ακόμα, στα τέλη της δεκαετίας του '80, είχαμε “ανοίξει” τις πρώτες αναρριχτικές διαδρομές που πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή, σκαρφαλώνοντας για πρώτη φορά στο Λιθόστρωτο. Στο τέλος του διήμερου, ο Θανάσης Σωτηρόπουλος, δραστήριος στα τοπικά δρώμενα της αναρρίχησης και ορειβασίας, έριξε την ιδέα να μετακομίσω στο Ναύπλιο. Έμεινα να το σκέφτομαι μόνο για 2-3 λεπτά και αμέσως συμφώνησα. Τι καλύτερο για εμένα, να ζήσω σε μια πόλη με υψηλή αισθητική, βαρύ ιστορικό αποτύπωμα και... άπειρο βράχο, δίπλα στην Αθήνα και πολύ κοντά σε κάποια από τα πιο ενδιαφέροντα αναρριχτικά πεδία της Ευρώπης και καθόλου μακριά από τον επιβλητικό Ταΰγετο και τον Πάρνωνα. Από εκεί και ύστερα όλα πήραν τον δρόμο τους. Σε μία εβδομάδα είχα βρει σπίτι και κουβαλώσει τον αναρριχτικό και ορειβατικό μου εξοπλισμό. Σιγά σιγά έκανα νέες επαφές και συνδέθηκα φιλικά με ανθρώπους από τους αναρριχτικούς κύκλους της ευρύτερης περιοχής, με τους οποίους μας συνδέει το πάθος της περιπέτειας και της φυγής, της εξερεύνησης και της τάσης για κατάρριψη των νόμων της φυσικής! Κι ίσως τελικά η αναρρίχηση να μην είναι παρά ένα πρόσχημα, ώστε να βρισκόμαστε με ανθρώπους, με κοινά χαρακτηριστικά την αγάπη προς τη φύση και την προστασία της αλλά και την έμφυτη τάση του ανθρώπου προς εξερεύνηση».

[Θ. Νουάρου, Έπαθλο, τεύχ. 127, 2021-III, σελ. 54-60
(διασκευή)]

016. Ο Δημήτρης Σωτηράκης ασχολείται με την αναρρίχηση από:

A. το 1975 περίπου έως σήμερα	β. το 1975 περίπου και πριν
Γ. το 1985 περίπου έως σήμερα	δ. το 1985 περίπου και πριν

017. Για τον Δημήτρη Σωτηράκη ίσως τελικά η αναρρίχηση:

- A. είναι η αιτία συναναστροφής με άλλους ανθρώπους

- B. είναι μια ευκαιρία συναναστροφής με άλλους ανθρώπους
 Γ. δεν είναι μια αφορμή για συναναστροφή με άλλους ανθρώπους
 Δ. είναι έμφυτη τάση του ανθρώπου με άλλους ανθρώπους

018. Η έκφραση «επίδοξοι αναρριχητές» σημαίνει:

- A. επίζηλοι αναρριχητές B. ένδοξοι αναρριχητές
 Γ. αναγνωρισμένοι αναρριχητές Δ. φιλόδοξοι αναρριχητές

019. Η δευτερεύουσα πρόταση «ώστε να βρισκόμαστε με ανθρώπους» φανερώνει:

- A. αιτία B. χρόνο Γ. σκοπό Δ. συμπέρασμα

020. Ο Δημήτρης Σωτηράκης αποφάσισε να εγκατασταθεί στο Ναύπλιο:

- A. Στα μέσα της δεκαετίας του '80
 B. Όταν σκαρφάλωσε για πρώτη φορά στο Λιθόστρωτο
 Γ. Στο τέλος του διημέρου στο Ναύπλιο
 Δ. Μία εβδομάδα μετά το διήμερο στο Ναύπλιο

021. Ο λόγος που ο Δημήτρης Σωτηράκης επέλεξε να μετακομίσει στο Ναύπλιο είναι:

- A. Επειδή είναι πολύ όμορφη πόλη
 B. Για την ένδοξη ιστορία της πόλης
 Γ. Διότι η ευρύτερη περιοχή προσφέρεται για αναρρίχηση
 Δ. Για όλα τα παραπάνω

022. Το ρήμα «σκέφτομαι» μέσα στην πρόταση «Εμείνα να το σκέφτομαι μόνο για 2-3 λεπτά» είναι:

- A. μεταβατικό B. αμετάβατο Γ. απρόσωπο Δ. συνδυαστικό

023. Από τα παρακάτω επιρρήματα του κειμένου τρόπο φανερώνει το:

- A. σχεδόν B. φιλικά Γ. δίπλα Δ. αμέσως

024. Στη φράση «Άνθρωποι με τους οποίους μας συνδέει το πάθος της περιπέτειας», η λέξη «μας» είναι:

- A. υποκείμενο B. αντικείμενο
 Γ. κατηγορούμενο Δ. επιθετικός προσδιορισμός

025. Από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ορθός τύπος του β' ενικού προσώπου προστακτικής ενεργητικού αορίστου είναι:

- A. κατάρριψε B. κατάρριψε Γ. κατέρριψε Δ. κατέρριψε

► Απαντήσεις εξετάσεων 2021

Δραστηριότητα (1) γ, Δραστηριότητα (2) α, Δραστηριότητα (3) β, Δραστηριότητα (4) α, Δραστηριότητα (5) δ, Δραστηριότητα (6) γ, Δραστηριότητα (7) α, Δραστηριότητα (8) β, Δραστηριότητα (9) δ, Δραστηριότητα (10) γ, Δραστηριότητα (11) β, Δραστηριότητα (12) β, Δραστηριότητα (13) γ, Δραστηριότητα (14) γ, Δραστηριότητα (15) α, Δραστηριότητα (16) γ, Δραστηριότητα (17) β, Δραστηριότητα (18) δ, Δραστηριότητα (19) γ, Δραστηριότητα (20) γ, Δραστηριότητα (21) δ, Δραστηριότητα (22) α, Δραστηριότητα (23) β, Δραστηριότητα (24) β, Δραστηριότητα (25) α

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. Ταντ, ο χαμένος εξερευνητής	2
2. Σμύρνη: η καταστροφή μιας κοσμοπολίτικης πόλης (1900-1922).....	5
3. Όταν μεγαλώσω θα γίνω... αρχαιολόγος!	9
4. Τα παιδιά της ελευθερίας – η φυλή των Μοκέν στην Ταϊλάνδη	13
5. Οικο-λογική και ευαισθησία από τη Δανία	17
6. Μια... Ανάβρα σεβασμού στο περιβάλλον!	21
7. «Μόνο μέσα σε ένα μουσείο δεν υπάρχουν αγράμματοι!».....	26
8. Παιδιά σε θέσεις αληθινής ευθύνης!	30
9. Μαθητές σε ρόλο διαμεσολαβητή	34
10. Λωξάντρα	38
11. Ο υπερπληθυσμός και ο υποσιτισμός στον Τρίτο Κόσμο.....	41
12. Η προσωπικότητα του Λεονάρντο ντα Βίντσι.....	46

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	50
------------------	----

ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2020

Απαντήσεις	56
Θέματα εξετάσεων 2021	56
Απαντήσεις	61